

AZ ÚT

Folyóirat a lekipásztori és nevelői munka számára

ALAPITOTTA
RAVASZ LÁSZLÓ

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK :
DR. IMRE LAJOS
DR. TAVASZY SÁNDOR

XX. ÉVFOLYAM

1938.

<i>Kassai Imre</i> : A Hungerpastor tragédiája	199
<i>Kiss Béla</i> : A dialektikai theologia ma	41, 70
Kis Katechizmus	255, 301
<i>Kovács Lajos</i> : Az egyházi ének iskoláinkban	85
<i>Kozma Tibor</i> : A relatív és existenciális döntés	162
<i>László Dezső</i> : <u>A testi és lelki nevelés összhangja</u>	74
„Élet és munkarend”	79
<i>Madaras Endre</i> : Vallástanításunk nehézségei	104
Mária királyné halála	185
<i>Mózes András</i> : Utasítás a nem ref. középiskolákban a vallástanítási és nevelési munkára	82
<i>Dr. Nagy Géza</i> : Szikszay György	139
↳ <i>Nagy Zoltán</i> : Isten igénye a nevelésben	275
<i>Opfermann Ernő</i> : <i>Brunner Emil</i> : Der Mensch im Widerspruch	268
<i>Palkó János</i> : Tanító és növendék	51
<i>Sándor István</i> : Új vezérkönyv az elemi iskolában	28
<i>Dr. K. Tompa Arthur</i> : Kanaáni nyelv és modern exegezés	178
Válaszok	56, 90, 116.

Irodalom :

<i>Bántó Tercsi</i> : Fénysugarak (I. L.)	312
<i>Debreczeni István</i> : A Biblia nőalakjai (I. L.)	117
<i>Gottfried S.</i> : Die Stunde des Islams (H. J.)	58
<i>Imre Lajos</i> : Liliom a tövisek közt (H. J.)	119
„Hívás és élet” (H. J.)	32
„Ilt az Isten köztünk” (I. L.)	32
Jézust követő asszonyok (Járosi Andor)	311
↳ <i>László Dezső</i> : Az anyaszentegyház élete és szolgálata (I. L.)	279
<i>Dr. Mátyás Ernő</i> : Az igehirdetés (Horváth Jenő)	31
<i>Dr. Mezei Mihály</i> : Krisztusért követségben (I. L.)	118
<i>Nagy József</i> : Kálvin igehirdetése (I. L.)	312
<i>Vásárhelyi János</i> : A református keresztyén imádságos könyve (dr. N. G.)	217
<i>Vita Zsigmond</i> : Magyar verseskönyv (I. L.)	280

Folyóiratszemle :

Év. Missionsmagazin (H. J.)	92
Magyar Paedagogia (I. L.)	59
Revue d'Histoire et de Phil. rel. (B. S.)	219
Theologiai Szemle (I. L.)	60

AZ ÚT

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

Alapította:

XX. ÉVFOLYAM

RAVASZ LÁSZLÓ

1938. I. SZÁM.

TARTALOM:

- Az Ige Tükrében. *A betű.* (Káli Dénes.)
Élet és Munka. *Zozima szerzetes a Szent-
írás olvasásáról.* (Dosztojevszkij: Kara-
mazov testvérek című regényéből.)
Prédikáció-vázlatok. (I. L.)
Az igehirdetés ellenőrzése. (Dávid Gyula.)
Ifjúsági munkánk válsága. (I. L.)
Gyülekezetem népthológiája rendszeres
adatgyűjtés alapján. (I. L.)
Gyermekmegfigyelés. (Erdélyi Gyula.)
Új vezérkönyv az el. iskolában. (Sándor I.)
Irodalom. *Az igehirdetés.* (H. J.) *Itt az Isten
közülünk.* (I.)

SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK:
DR. IMRE LAJOS DR. TAVASZY SÁNDOR

Felelős szerkesztő: DR. IMRE LAJOS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Marechal Foch 38. Ref. Theologia

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 120 Lei
Egyes szám ára 12 Lei

AZ ÚT olvasóihoz!

Az új évfolyam ezen első száma megjelenésével ismét felhívjuk olvasóink szives figyelmét lapunkra s ismét kérjük, hogy a lapot támogassák úgy a saját előfizetéselkkel, mint, hogy szerezzenek lapunknak előfizetőket.

Ez évi programunk főbb pontjai a következők: Először is szolgálatára akarunk lenni lelkésztestvéreinknek abban, hogy minden vásár- és ünnepnapra prédikáció-vázlatokat adunk, még pedig úgy beosztva, hogy már hetekkel azelőtt megjelenhessenek ezek a vázlatok. A sorozatban az Erdélyi Ref. Naptárban közölt bibliaolvasó kalauzt követjük, ami „Itt az Isten köztünk” cím alatt könyv és leszakíthatós naptár formájában is megjelent, hogy így, a szintén ennek alapján elkészített és A Ref. Lelkipásztor Kézikönyvében megjelent biblikörri vezérfonállal együtt a lelkipásztor igehirdetése egész munkájával kapcsolatban lehessen. Ezek a prédikáció-vázlatok arra is segítségül akarnak szolgálni, hogy az igehirdetés ellenőrzése mellett gyakorlati támogatást adjanak az igehirdetés munkájához. Másodsor foglalkozni akarunk ebben az évben az ifjúsági munka kérdésével, mint amelyre különösen szükség van s mint amelyre nézve nehézségek állanak fenn. Harmadik csoportja a kérdéseknek, amivel lapunk foglalkozni akar, a vallásantlástási anyag és tanterv átdolgozása, különös tekintettel az osztatlan iskolákra. Azután folytatni akarjuk a nevelés és tanítás körébe eső cikkek közlését, hogy ezzel tanár és tanító testvéreinknek is segítségére legyünk, de egyttal készítsük az együttmunkálkodás mélyebb lehetőségeit. Végül a tudományos önképzésben és továbbképzésben kívánunk segítségre lenni.

Mint ebből is látszik, lapunk az egyház valóságos élete és kérdései felvetése és megvitatása módján akar olvasóinknak szolgálni. Erre a munkára kérjük olvasóink támogatását, a lapra való előfizetés, annak olvasása, áttanulmányozása és másoknak való ajánlása által. Ezt a lapot nagy áldozatok árán tartjuk fenn és fenntartásában nem személyi érdekek, hanem egyháznak és annak vezetői szolgálata által Isten Igéjének való szolgálat a célunk.

A KIADÓHIVATAL.

Zozsima szerzetes a Szentírás olvasásáról.

„A szülei házból én csak kedves emlékeket hoztam magammal, mert nincsenek az embernek kedvesebb emlékei, mint amelyeket kora gyerekségében a szülei háznál szerez és ez csaknem mindig így van, ha csak legkisebb szeretet és összetartás van is a családban. De még a rossz családi életből is származhatnak kedves emlékek, ha csak a magunk lelke képes arra, hogy ilyen kedves emlékeket keressen. E családi emlékekhez számítom én a Szentírást is, melyet én gyermek létemre is nagyon szerettem olvasgatni. Volt akkor egy szent történeteket tartalmazó, igen szép képekkel díszített könyvem, a következő címmel: „Száznégy szent történet az Ó- és Újtestamentumból“ és ezzel a könyvvel gyakoroltam én az olvasást. Most is itt van a polcomon és úgy őrzöm, mint igen kedves emléket. De emlékszem, hogy már korábban, amint olvasni megtanultam, szállott meg valami lelki ihlettség. A nagyhét hétfőjén elvitt anyám egyedül engem (a bátyám nem tudom, hol volt akkor) a templomba misére. Derült nap volt s én, amint most visszaemlékszem, szinte látom, hogy száll fel a tömjénfüst a tömjéntartóból és csendesesen emelkedik a magasba a kupoláig s fenn egy kis ablakocskán át csak úgy árad ránk a templomban az Isten fényessége s a tömjénfüst, felérve a napsugarakig, mintha felolvadna azokban. Ellágyultan néztem én ezt és életemben először akkor fogadtam be lelkembe az isteni Ige magvát. A templom közepére kijött egy minisztránsfiú és kihozott magával egy nagy könyvet; olyan nagy volt a könyv, hogy nekem akkor úgy tetszett, mintha alig bírta volna; letelte az olvasólamányra, kinyitotta és elkezdett belőle olvasni s akkor először kezdtem megérteni azt, amit az Isten házában olvasnak... Istenem, milyen könyv ez, milyen oktatások vannak benne! Mily könyv a Szentírás, mily csodákat és erőt rejt az magában az ember számára! Mintha a világ és az ember az ő emberi karakterével volna benne kifaragva; egyszersmindenkorra meg van mondva és meg van mutatva benne minden...

Barátaim és tanító mestereim, nem egyszer hallottam s utóbbi időben nagyon is gyakran, hogy nálunk az Isten szolgái, a papok, s különösen a falusiak, keservesen panaszkodnak csekély fizetésük és megaláztatásuk miatt, egyenesen azt állítván — még nyomtatásban is, mint magam is olvastam, — hogy nem képesek már a

népnek az Írást magyarázni, mert kevés a fizetésük s ha megjelennek a lutheránusok és más eretnekek és elszedegetik az ő nyájukat, hát hadd szedegezzék — mert őnekik kevés a fizetésök. Uram Istenem! — gondolom magamban — adjon az Isten nekik jó fizetést, ami nekik mindennél előbbrevaló (mert igazságos ám az ő panaszuk is), de azt mondom, hogy ha ezért valakit okolni lehet, hát az a valaki mink magunk vagyunk. Mert ha igaz is, hogy nem ér rá az a pap, hogy nyakig van a munkában és a templomi szolgálatban, de mégsem megy rá erre minden ideje, mégis csak akad hetenkint vagy egy órája, melyben az Isten is eszébe juthatna. Aztán meg nem tart egész esztendőn át a munka. Gyűjtené össze magánál, hetenként legalább egyszer, egyelőre legalább a gyerekeket — ha ezt meghallják a szülők, azok is meg fognak jelenni. Aztán nem lehet minden célra csarnokokat építeni: — fogadja őket otthon a lakásán; ne félj, nem piszkolják azok be a te házatod, hiszen csak egy órára látnád őket magadnál! Ha kinyitná előttük a szent könyvet és olvasna abból, minden okoskodás és nagyratartóság nélkül, nem fitogtatva, hogy felettük áll azoknak, hanem olvasna szívesen, szeliden, maga is örülve annak, hogy olvashat nekik s hogy azok őt hallgatják, megértik, ha maga is szeretné az Írás szavait, ha csak helyenként tartana szünetet, hogy megmagyarázzon valamely szót, melyet az egyszerű nép nem érthet meg...

És látni fogja a pap, hogy kegyes és hálás a mi népünk és százszoros hálával fizet; eszébe jut papjának fáradozása és jó szava, önként jószántából segíteni fog annak a mezei munkában, segíteni a házban is és nagyobb tisztelettel lesz iránta, mint volt eladdig és már ezzel is szaporodni fog a jövedelme, fizetése. Oly egyszerű ez, hogy kimondani is restelli az ember, mert kinevelik érte, pedig mennyire igaz! Aki nem hisz az Istenben az az Isten népében sem hisz. Aki pedig hisz az Isten népében, az meglátja az Ő országát, még ha ebben időig nem is hitt volna. Csak térítse meg a nép és az ő lelki ereje a szülőföldtől elfordult atheistáinkat. Mert mit ér a Krisztus igéje jó példaadás nélkül? Elvész a nép Isten Igéje nélkül, mert szomjazza az Igét és minden szép cselekedetet.“

Dosztojevszkij: Karamazov testvérek c. regényéből.

Prédikáció-vázlatok.

A legnagyobb parancsolat.

Luk. 10:25–37.

Ismeretes történet ez. A zsidók által gyűlölt, megvetett samaritánus, mint akiben több szeretet van, mint a papban és lévitában. Lehet ebben a történetben nézni a szeretet azon vonását, hogy nem tekinti milyen közösséghez, fajhoz tartozik az, aki a szolgálatára van szorulva, lehet nézni a szeretet módját, amint találékonyan leli meg azt, hogyan kell segíteni, lehet a szeretet mértékét figyelni, amely nem elégszik meg fél munkával, hanem egészen gondoskodni akar arról, aki reá bízott, mi lássuk most meg, hogy mi e szeretet alapja, módja és köteleztetése.

1. Nem szabad elfelejteni, hogy ez a kérdés, ami itt elhangzott, tulajdonképpen kísértő kérdés volt. Hiszen a törvényben nincsenek nagyobb és kisebb parancsok. Isten minden parancsa egyformán nagy és szent és kötelező. A kérdés arra irányult, hogy Jézust vádolni lehessen a felelete alapján azért, mert az egyik parancsot nagyobbnak tartja a másiknál. A végén mégis másképpen megy ki a dolog. A kérdezőnek vagy megszegényülten kell visszavonulnia, vagy meg kell hódolnia a parancs előtt, megismerve az egyetlen és egyedüli parancs nagyságát. Mert Krisztus ezt a két parancsolatot: szeresd a te Uradat, szeresd a te felebarátodat, egyetlen paranccsá kapcsolja össze. Az Isten iránti szeretet lehet forrása és alapja a felebarát iránti szeretetnek. Ahol az utóbbi hiányzik, az előbbiben van hiba. A mások iránti szeretetet úgy lehet mélyíteni, ha Isten iránt nagyobb szeretetet érzünk és táplálunk a lelkünkben.

2. E szeretet pedig önmagát odaadó és feláldozó szeretet. Figyeljük meg, mennyire kevés ú. n. részvét és milyen sok igazi szeretet van a samaritánusban. Nem érzékenykedik, nem sajnálkozik, nem szónokol, hanem cselekszik. E cselekedetében nem elégszik meg egy tettel, hanem elmegy addig, amíg csak lehet, felveszi a szerencsétlent, elhelyezi a fogadóban, sőt pénzt hagy az ápolására, sőt megígéri, hogy visszajön megnézni, milyen újabb kötelezettség hárul még reá. Milyen más ez, mint a mi szeretetünk, amely megelégszik egy hangulattal, egy érzéssel, egy tettel, aztán sorsára hagyja a másikat. Miért? Mert a mi szeretetünk nem Isten szeretetén épül fel, hanem emberi részvéten, a magunk hiúsága legyezelésén, vagy társadalmi szükség meglátásán. De aki ismeri

a megtartó és kegyelmes Istent, aki hálás tud lenni Isten irgalmaért, az nem ismer a szeretetben határt, mértéket, az tudja, hogy a szeretet önmagunk teljes odaadása, feláldozása Istennek a mások szolgálatán keresztül. Ez a szeretet a Krisztus szeretete, aki testvérré, felebaráttá lett a mi számunkra, hogy élete odaadásával bizonyítsa be szeretetét irántunk.

3. És ezért ez a szeretet teljességgel, egész életünkkel kötelez bennünket mindenki iránt. Az írástudó kérdésére: ki az én felebarátom? — mondja ezt a példázatot Jézus. És a végén ő kérdezi meg az írástudót: kit gondolsz, hogy felebarátja volt ennek az embernek? Az írástudó meglátja a helyes választ: az, aki segített rajta; és megkapja az utasítást: eredj el és akképpen légy. Ha egyszer megismertük, mi Isten akarata és parancsa, egészen és minden fenntartás nélkül kell annak engedelmeskednünk. Ez az örök élet útja: az engedelmesség, ami hitből van, abból a hitből, hogy hittel kapcsolódunk Krisztushoz, aki minket, útszáron fekvő, a Sátán által kifosztott lelkeket a maga életével megváltott.

Az aranylánc.

Péld. 1: 7—9.

Mi ékesíti az embert igazán? Milyen ékességet rakjon fel az ember, hogy megjelenése tisztos és kellemes legyen? Sokféle ékességet szoktak magukra rakni az emberek. Szép ruhák, fényes ékszerek, selymesfényű gyöngyök, díszes arany és ezüstláncok és függők, a gazdag emberek valósággal duskálnak bennük, hogy magukat szebbé, előkelőbbé tegyék. Isten ígéje itt egy olyan ékességre mutat rá, amelyet mindenki megszerezhet magának s amelyet mégis többet ér a világ minden ékességénél, mert nem romlik el, nem lehet elveszíteni s az embert nem külsejében, hanem belső minőségében díszíti. Ez az ékesség Isten félelme, Isten ígéjének tanítása. Most is vannak, akik értékes dolgok helyett olcsó vásári holmit akasztanak magukra s azt hiszik, hogy így megszépítették magukat. Az okos ember azonban meg tudja különböztetni ezt a kettőt egymástól s nem téveszti össze a silány kavicsot a drágakövel. Néha igaz, hogy a drágakő jobban fénylik, de az igazi ékszer értéke sokszor nem abban van, hogy milyen fényes, hanem abban, hogy milyen ritka. Az Isten félelmét is sok ember felcseréli a világ hű és silány javaival, mert azok jobban ragyognak, de a bölcs és meggondolt embert ez nem téveszti meg. Minél ritkább ez a kincs, annál jobban ragaszkodik hozzá és annál többre becsüli. Erre figyelmeztet ez az íge. Sokszor könnyű összetéveszteni ezt a kettőt, de Isten ígéje biztos útmutatást ad és figyelmeztet, hogy ne engedjük megcsalni magunkat, vegyünk magunk mellé valaki olyant, aki már ismeri a drágakövek értékét és megkülönbözteti az igazat a hamistól. Mert ha hamis kincsekre fordítjuk figyelmünket s ilyeneket szerzünk, egész életünk jövődjében bánhatja meg s ahelyett, hogy nyernénk, elveszítünk mindent azon a napon, mikor kitérnek a tévedés.

1. Azért ebben a világban is kétféle ember van. Bölcsnek azt nevezi a biblia, aki életét Isten félelmében rendezi be és bolondnak azt, aki Istennel nem törődik. A bölcs ember tudja, hogy Isten uralkodik. Akkor is, mikor úgy látszik, mintha nem az ő akarata szerint menne a világ. Tudja, hogy Istennel nem lehet tréfálni, az ő akarata szilárd és tanácsa megáll. Ezért istenfélelmeben él és dolgozik. A bolond azt hiszi, kijátszhatja Istent, kikerülheti a figyelmét, megmenekülhet ítélete alól s egyszer azon veszi észre magát, hogy számításában csalódott és tévedéséért fizetni kell. Nem keresi Isten tanácsát, ami az életnek egyedül adhatna biztonságot, telegyűjti az életét az élvezet, vagyon, világi dicsőség silány üveggyöngyeivel és koldussá lesz. Isten féelme a mi életünk igazi kincse. Ezt pedig Krisztus mutatja meg nekünk. Aki Krisztusban bizik Istenben, aki a Krisztus irgalmához folyamodik, az bölcs ember, az ismeri az élet útját, az meg tud állani az életben. A bölcsesség és bolondság útja előttünk áll, merre lépünk?

2. Hogy azonban ezt teheszük, vezetőre van szükségünk. Az ige figyelmeztet: hallgasd a te atyád és anyád oktatását. Ez az intés szól a szülőknek és szól a gyermekeknek. A szülőknek azt mondja, hogy nekik kötelességük Isten félelmében oktatni és tanítani a gyermekeiket, szavaik és mindennekfelett a példájuk és életük által. Rájuk vannak bizva a gyermekek, még akkor is, ha azok nem fogadnak nekik szót, akkor is vezetni kell őket és tanítani annak az igazi ékességnek a megszerzésében, amelyet Isten Igéje ad a léleknek. Erre erőt kell kérniök Istentől, imádságban, az igével való foglalkozásban s neki való engedelmisségben. De szól a gyermeknek. Az, hogy az Isten féelme az egyetlen bölcsesség és minden emberi szónál és bölcsességnél több, ez olyan igazság, amit nem lehet tagadni. Lehet, hogy nem akarja valaki, lehet, hogy megveti, de akkor számolnia kell azzal, hogy saját maga rontotta el az életét.

Isten bölcsessége Krisztusban jelent meg. Hozzája kell menni és őt kell a szívünkbe befogadni. Az a szív, amelyben Krisztus lakik, az az élet, amelyben ő uralkodik, az igazán szép és ékes lehet.

Amit Isten tesz, megdli.

Préd. 3:10—14.

Az ember sokszor azt gondolja, hogy az élete független Istentől. Szeretné is, hogy ez így legyen. A maga akarata szerint akar járni és élni, mert Isten törvénye fogságba veti, Isten akarata felé hajtja. Az ember balgatagul azt gondolja, hogyha szabad, akkor élhet igazán. Pedig az Istennel való boldog rabságból ha kiszabadítja magát, megsemmisül az élete. A keresztyén ember tudja, hogy Isten rendezte el a világot s azt úgy rendezte el, hogy abból az ő dicsősége ragyogjon ki. Ami pedig Isten dicsőségére szolgál, az a mi üdvösségünkre, a mi javunkra szolgál. Nem mindig lehet

ezt látni, sokszor úgy tűnik fel, hogy fordítva van. De ezért kell a keresztyén embernek a hit, hogy le tudja tenni magát engedelmesen a Krisztus kezébe.

1. Ennek az igének első fele azt mutatja meg, mit és hogyan cselekedett Isten ezen a világon. Az embereknek foglalatosságot adott, hogy abban fáradozzanak. Az emberi munka Isten megbízása s azt úgy lehet igazán betölteni, ha Isten parancsait tartjuk szem előtt. Az ember előtt ugyan megfoghatatlan Isten munkája, ahogyan ő az egész világot megalkotta és az ember elméjébe elhelyezte, vagyis annak jelenségeit az ember látása és értelme elé állította, de megfogható belőle Isten hozzánk való szeretete és kegyelme, amit Krisztus által ismerhetünk meg.

2. Mi itt az ember akarata? Az ige szerint az, hogy örvendezzek annak, amivel az Isten megajándékozta és éljen azzal. Ez megmutatja, hogy Isten ajándékait örömmel, meglelégedéssel kell fogadni s azokkal élni kell. Isten azt kívánja, hogy örvendjünk annak, amit ő ad, nem folytonosan aggódjunk, bánkódjunk, elégedetlenkedjünk, többet és többet követeljünk, hanem adjunk hálát neki azért, hogy bennünket ilyen nagy kegyelemmel vett körül. Mert még az étel és ital az is, hogy ezekkel élhetünk Isten ajándéka, aki elvehetné tőlünk és sokszor el is veszi, hogy megbüntesse nagyravágásunkat. A mai világban különösen fontos ez. Ma láthatjuk, hogy emberileg milyen bizonytalan a sorsunk, életünk, javaink, milyen hamar elveszíthetjük. Azért úgy kell vele élni, mint ami csak kegyelemből és ideiglenesen a mienk, óvakodni kell a kevélységtől és zúgolódástól, hanem Istennek adni a dicsőséget mindenben.

3. Mert Isten ezt azért rendezte be így, hogy az ő orcáját rettegjék. Ez azt jelenti, hogy Isten azt akarja, hogy őt mindig féljük, előtte engedelmisségben, a magunk gyarlósága ismeretében, alázatban járjunk s hogy az egész életünk Isten akaratának való engedelmes hódolat legyen. Isten akaratának ezt a titkát Krisztusban ismerjük meg, benne látjuk meg Istent, mint aki az életünket azért adta erre a világra, hogy abban neki, mint gyermekei szolgáljunk és dicsőségét hirdessük ezzel az élettel. Így lesz az élet a maga egyszerűségében és gyöngeségében is, Isten akaratának eszköze, amellyel Isten ebben világban a mi életünkön keresztül másokat is meg akar ismertetni hatalmával s ez a mi életünk igazi diadala és öröme.

Áldjad én lelkem az Urat!

Zsolt. 103 : 1—4.

Ez a felhívás, hogy a mi lelkünknek és egész életünknek Istent kell áldania, sokszor nehéz feladat elé állít. Sokszor könnyen hajlandók vagyunk Istent áldani, mikor különösen látjuk jótélményeit, mikor előttünk állanak kegyelmének jelei. De van idő, mikor ez már nehezebb. Mikor keserőségek, óánat ér. Olyankor nem szoktuk Istent áldani, olyankor távol vagyunk tőle. De az

ték! Éppen az igehirdetés szolgálatában nem érezzük-e magunkra hagyatottan magunkat? Nem szomorít-e el nagyon gyakran lelki ürességünk? Nem hagy-e cserbe felkészültségünk? Nem vádolnak-e eléggé üres templomaink? A tornyosuló nyomorúságok leplezetlenül és visszautasíthatatlanul mondják, hogy igehirdetésünk válságban van és mi hasztalan hivatkozunk a hűségre és lelkiismeretre, a baj megszüntetésére magunkban egy lépést sem tehetünk.

Én az igehirdetőt nem tartom tökéletes embernek, ezért nem tartom elégnek azt az ellenőrzést, amelyet maga felett gyakorolhat. Szolgálatát megkívánja, hogy legyen hű és lelkiismeretes a bibliai értelemben, azonban mindkettő csak alázatosságra és nem önbiztonságra adott kegyelmi ajándék.

E megállapítással egyáltalán nem akarom csökkenteni az igehirdetőnek önmagával szemben gyakorolt ellenőrzése jelentőségét. Sőt egyenesen hangsúlyozni kívánom, hogy a legideálisabb állapot volna, ha a lelkész annyira komolyan venné feladatát, hogy minden mozdulására a hűség és lelkiismeretesség legyen ráírva. Ehhez az állapothoz kellene eljutnunk. Engedjétek meg azonban, hogy annál inkább kételkedjem e komolyságban, minél jobban és kizárólagosabban hangoztatja azt valaki.

A kívülről jövő ellenőrzés éppen figyelmeztetés lesz, hogy jobban ellenőrizzük magunkat, mint eddig tettük és hűségesebbek legyünk az igehirdetésben, mint eddig voltunk.

b) A gyülekezeti elvből kifolyólag helyes volna, ha az ellenőrzést maga a gyülekezet gyakorolná. A gyülekezet állított szolgálatba, a gyülekezet veszi igénybe szolgálatunkat, a gyülekezet fizet, tehát a gyülekezet vegye számba szolgálatunkat. Milyen távol vannak azonban gyülekezeteink attól a lelki érettségtől, hogy az igehirdetésben ellenőrizhessen s nagyon sokszor távol attól a helytől, ahol alkalmuk volna ellenőrizni. És az igehirdetők részéről mennyi visszaélés történik ezzel a gyülekezeti kiskorussággal.

Hogy a gyülekezet ellenőrizhessen, ahhoz az kellene, hogy jártas legyen a Szentírásban, ismerje a kijelentés tartalmát, legyen biblikus hit- és erkölcsvilága, ismerje a hitvallásokat s legyen templombajáró gyülekezet. Milyen távol állunk ettől a követelménytől. A lelképásztort az igehirdetésben pedig mennyire fejelem ki, ha tudja, hogy hallgatói között olyanok is vannak, akiknek nem beszélhet akármit.

A gyülekezeti éretlenségből az következik, hogy nagyon sokszor felületessé teszi az igehirdetőt, különösen akkor, ha az igehirdető nem veszi elég hűséges komolysággal feladatát. Hozzáigazodik a gyülekezet igénytelenségéhez, nem azt mondja, amit Isten parancsol, hanem amit a gyülekezet éretlen tájékozatlanságában kedvesen fogad. Az ilyen igehirdető szomorúan fogja megérni a gyülekezet elszakadását, mert igehirdető és gyülekezet között az egyetlen tartós kapocs Isten ígéje. Az ige tiszta forrásától elszakított, a mennyei kenyértől elzárt, piszkos vizen és polyván tartott nyáj nem tehet mást, öntudatlan éhségstrájkba lép és megüresíti templomát. Gyülekezet és pásztor egyaránt rászorulnak, hogy megmentésükre valahonnan kívülről jöjjön segítség.

A gyülekezet a segítséget legközvetlenebbül lelkészén át kaphatja meg. Ebből a szempontból is halaszthatatlan az ellenőrzés, hogy a lelkész felrázásán és támogatásán keresztül felébredjen és megerősödjék a gyülekezet és egymást Istentől reájuk ruházott megbízatásban kölcsönösen segíthessék, de ha kell, korlátozassák.

c) Az ellenőrzésnek harmadik formája az egyházmegyei vizitáció által gyakorolt ellenőrzés. Egyházunkban ma voltaképpen ez az egyetlen ellenőrző gyakorlat. Azonban akár azt nézzük, hogy az egyház felügyelő hatalmának eme tényleges gyakorlása kik által történik, akár azt, hogy ezt a felügyelést milyen időközönként gyakorolják, akár azt, hogy a vizsgálatot *mi módon* hajtja végre, meg kell állapítanunk, hogy az egyházmegyei vizitáció az igehirdetés ellenőrzésére most még teljességgel alkalmatlan szerv. Az egyházkerület hűsz egyházmegyéjének vizitátorai közül hány és hol érdeklődött egy gyülekezetben a vizsgálatot szabályozó nagybaconi közzsínat óta napjainkig oly kövérre duzzasztott lelkészi jelentés kérdőpontjain kívül a lelképásztor igehirdetése

elő? Hol kérte elő a vizitáció a templomlátogatók és esetleg a vasárnap délelőtti textusok jegyzékén kívüli három év ígéhirdetési anyagát?

Az egész vizitációs eljárásnak újjá kellene születnie, hogy az ellenőrzés munkáját elvégezhesse. S nem hiszem, hogy könnyen lehetne olyan változtatásokat eszközölni, melyek következtében a vizitáció felülvizsgálhatná az ellenőrzést abból a szempontból, hogy vajjon Isten ígését, vagy csak emberi beszédet hirdetnek-e és hallgatnak-e a gyülekezetben?

A lelkeszi jelentés kérdései az istentiszteletek megtartása, a templomlátogatás, az úrvacsorázás iránt érdeklődnek. A templomlátogatásból csakugyan lehet következtetni az ígéhirdetésre, de éppen csak következtetni és semmiképpen többet. Ugyanis az ígéhirdetés hallgatásának számbeli emelkedettsége nagyon relatív bizonyíték az Ige *tiszta* hirdetése mellett. Ha eredmény mutatkozik, különösen figyelnie kell arra vizitátornak és lelkesznek még inkább, hogy vajjon csakugyan Isten ígéje vonzza-e a hivatást a templomba, vagy valami más egyéb? Mert egyéb is lehet vonzó: az ígéhirdető talán új ember („új tiszta szegen függ”), kedves ember, népszerű ember, jómegjelenésű ember, „jókiadású” ember, kedves, hízogó dolgokat mondó ember; egyszóval: Isten ígésével és a gyülekezet igaz igényével visszaélő ember. Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a dolog másik oldalát sem: hogyha nem hallgatja a gyülekezet az ígéhirdetést, miért nem hallgatja; az ígéhirdető nem hanyagolt-e el valamit, megtett-e mindent, amit meg kellett tennie, hogy Isten ígéje abban a gyülekezetben tisztán hirdettessék?

Az egyházmegyei vizitálatnak alig áll valami rendelkezésére, amelyből az ígéhirdetésre nézve még a legtávolabbi következtetéseket is levonhatná, a hiányokat és szükséges feladatokat helyesen megállapíthatná.

Az a gyakorlat is (ezt egyházban), hogy a vizitálat alkalmával a gyülekezet lelkesze prédikáljon, egy szóval sem jobb megoldás a semminél. Előre tudva az alkalmat, talán lelkiismeretesebben fog készülni és prédikálni, a vizitálat megállapítja, hogy az ígéhirdetés jó, de a gyülekezet sem fog késni megállapításával: „most bezzeg a mi papunk is jobban prédikált.”

A vizitálatnak a gyülekezet minden munkájáról, „anyagi és szellemi” állapotáról tájékozódnia kell, feladata és a rendelkezésére álló idő nem aránylanak egymáshoz. Legjobb esetben csak azt őrizheti ellen, hogy Isten ígéje hirdettetik-e, a lelkesz megragad-e minden alkalmat az ígéhirdetésre, de annak vizsgálásáról, hogy *hogyan* és *mit* hirdet, arról legjobb szándéka mellett is le kell mondania.

d) Az ígéhirdetés ellenőrzésének a mai körülmények között egyetlen alkalmas szervétül a lelkeszértekezlet kínálkozik, vagyis gyakorolja az ellenőrzést a lelkeszek közössége. Amikor ezt megállapítjuk, az utakat és módokat nem látjuk tisztán, ahogyan ezt a feladatot végezhetné. Az őszinte akarat és keresés azonban azokat is meg fogja mutatni.

Látunk azonban olyan adott helyzetet és feltételeket, melyek már most tisztán megállapíthatók:

Egyik: a lelkeszértekezlet az Ige szolgáinak szervezett együttélése és közös munkája a hivatás jobb betöltése érdekében. Célkitűzésében már benne van, hogy ez a feladat alapfeladatát képezi.

A lelkeszértekezlet szabad testvéri közössége az Ige szolgáinak. Olyan légkör uralkodik benne, amelyik az egyház hivatalos fórumainak feszélyezettségét, kimértiségét nem ismeri. Egymás szükségéről beszélni uyilt öszinteséggel csak ilyen testvéri közösségben lehet.

A lelkipásztor a lelkiértekezletben testvérek közösségében érzi magát s szabad neki is őszintének lenni és a testvéri segítséget kérni és elfogadni másrészt lelkesztársainak is szabad igaz testvérnek lenni és a segítsége testvéri kézzel nyújtani.

Ez még csak egyik feltétel, hogy a lelkeszértekezlet alkalmas hely lehessen az ígéhirdetés ellenőrzésének gyakorlására.

Másik az: hogy a lelkeszértekezletben csakugyan meglegyen a törekvés arra, hogy olyan lelkeszértekezlet legyen, amelyik alkalmas az ellenőrzés gyakorlására.

A lelkeszértekezlet önmagával szemben ugyanazt a követelményt állít-

hatja, amit az egyes igehirdető elé. Vagyis minden munkája kapcsolódik a Szentíráshoz, legyen hitvallásszerű, legyen theologiai gondolkodás által megfontolt és vezetett munka. Ez a hármas kötöttség előbbi hármas jellemző vonásával kapcsolódva, az értekezletet az ellenőrző szervek első helyére juttatja.

Az ellenvetések az értekezletben egyszerre elveszítik látszólagos jogosultságukat; ugyanis inkább bizhatom egy testvéri társaság hűségében és lelkiismeretességében, mint a magaméban; több hozzáértés és megértés várható azonos hivatású és felkészültségű emberektől, mint a gyülekezettől, mely megóv attól, hogy a mások éretlensége és a magam túlbecsülése folytán visszaéléseket ne kövessék el; végül nem kell attól tartanom, hogy egy hivatalos, fölöttes egyházi fórum következményekkel járó eljárásával álljak szemben.

Most azonban az a nagy kérdés, hogy az értekezlet, vagyis maga a lelkészek közössége hogyan gyakorolja az ellenőrzést?

3. Az ellenőrzés módja és határa.

Hogyan gyakorolja az értekezlet az ellenőrzést? E módszerei kérdés első részét a sepsi értekezlet már megoldotta. Kötelezte önmagát az igehirdetés vázlatainak beszolgáltatására. Ezzel az elhatározásával beigazolta, hogy az igehirdetés válságát nemcsak megállapítja, hanem komolyan is veszi és minden tőle telhetőt megtesz a válság megszüntetésére. A sepsi egyházmegye lelkészi közössége az igehirdetés válságát szülő bajok láttára növelni igyekszik az igehirdetés szolgálatában hűségét és felelősségét. Minél több zavaró és fenyegető tényező üti fel fejét a tiszta igehirdetés megrontására, annál nagyobb hűséggel és lelkiismeretességgel (előbbi értelemben véve) akar együtt tuskodni és a Szentlélek megvilágosításáért könyörögni és meg van a reménység benne, hogy az igehirdetés lényegére, feladatára való gyakori közös ráeszmélés úgy lelkészeket, mint gyülekezeteket meg fog óvni, hogy lelki magukra hagyatottságban ne legyenek kiszolgáltatva sem akaratlan vagy talán éppen tudatlan prédikálási önkénynek, sem semmiféle hamis gyülekezeti igénynek.

E közös tuskodás az egyes igehirdetőről a felelősséget egyáltalán nem akarja levenni, sőt azt sokkal inkább elmélyíteni, tudatossá tenni és súlyosbitani. Tudatossá akarjuk tenni, hogy a legelső ellenőrző fórum előtt voltaképpen minden igehirdető maga hordozza a felelősséget, hogy jól vagy rosszul prédikál-e. Azt akarjuk, hogy ezt a felelősséget hordozza is minden lelképásztor.

Elhatározásunk az igehirdető szabadságát egyáltalán nem akarja korlátozni. Tisztában vagyunk vele, hogy a szabadság korlátozása a reformáció talaján álló egyháznak nem sajátossága. Az igehirdetést nem akarjuk uniformizálni, egy kaptafára húzni. Csak egy dologra törekszünk: helyesen hirdetni az Igét!

E megállapításokkal meghúztuk a határt az igehirdetés ellenőrzésének és leszögeztük, hogy mit akarunk és mit nem akarunk.

A módszerei kérdés második része még megoldatlan. Jobban mondván most van megoldás alatt. A nekem kiadott munka ebből akar izelítőt adni. Tisztában vagyok vele, hogy a rámbizott munkának csak egy részét tudtam elvégezni, de amit végeztem, igyekeztem szolgatársi szeretettel és megbecsüléssel elvégezni.

Mintegy száz prédikációt kaptam kézhez. Minden egyes prédikációról minden jót elmondani, minden fogyatkozást feltárni, azzal a gondolattal, hogy ha egy hónap múlva ez így ismétlődik, képtelen vállalkozásnak látszik. És az is. A prédikációk tanulmányozása közben számtalan kérdés felmerült benne, melyekről talán beszélnem kellene, ha több idő állana rendelkezésemre, de felvetődik más alkalommal egészen bizonyosan másban is és sorra-sorra mégis csak beszélünk azokról. Ha az igehirdetés feladatáról rendszeres képet akarnék nyújtani, akkor homiletikát kellene írnom, mit ért azonban ehhez egy falusi lelkész, különösen ha ráadásul még rendszeres theologus is. A homiletikáról egyáltalán nem várok elismerést. Egész más célja van ennek a vállalkozásnak, talán ez adja meg a bátorságot és a kényszert, hogy mégis

homiletikai kérdéssel foglalkozzam. Elmondom, hogy a feldolgozásban milyen módszert követtem.

Első lépésem az volt, hogy a beérkezett prédikációkat egy kimutatásba foglaltam össze. Jelentéktelennek látszó munka ez a munkaidőt számítva, de nem lesz jelentéktelen, mikor egy év igehirdetését, textusokat, beszédforrásokat, rendszerességet lesz alkalmunk áttekinteni.

Az igehirdetés textusai a következőképpen oszlanak meg: I—V. Mózes 9. Birák 2, Ruth 2, Sám. I. 3, Kir. I. 1, Kir. II. 1, Zsolt. 11, Példb. 1, Ézsaiás 3, Jeremiás 2, Ezékiel 1 vers, összesen 36 ó-szövetségi textus alapján tartott prédikáció.

Máté 17, Márk 5, Lukács 11, János 8, Ap. Csel. 2, Róm. 3, I. Kor. 1, II. Kor. 2, Efezus 2, Filippi 2, Kol. 1, I. Tim. 2, Zsid. 2, Jakab 3, I. Péter 1, I. Ján. 1 vers, összesen 63 új-szövetségi textus alapján mondott prédikáció.

A beadott 99 beszédből saját beszéd volt 49, tehát a fele. A másik fél nagyon tarka képet mutat. Vásárhelyi János 7, Ravasz László 6, Nyári Pál 2, Bíró Lajos 2, Benkő István 1, Incze Gábor 2, Mikes Lajos 2, Révész Bálint 1, Pap István 1, Ecsedy Aladár 1, Pinkóczy Gusztáv 1, Fövényessy Pál 2, Rédey Károly 3, Muzsnay László 1, Makkai Sándor 1, Hetessy Viktor 2, Kecskeméthy Ferenc 1, Fosdick 1, Imre Lajos vázlatai 8 esetben vannak a prédikáció forrásaképpen megjelölve. Prédikációt, illetve vázlatot tartalmazó folyóiratok közül „Az Út”-ra, „Lelkipásztor”-ra és az „Igehirdető”-re történt hivatkozás.

Ennyi ember jutott szóhoz a sepsi egyházmegye szószékein! E tarka kép láttára szinte indítást érez az ember, hogy a mások prédikációinak felhasználási módjáról, de egyben veszélyéről is beszéljen. Maguk a lelkipásztorok sincsenek egy véleményen: vannak akik szerény alázatosságukban nem akarnak többet mutatni, mint amennyiek és többre becsülik a saját beszédét minden homiletikai vagy szónoki műremeknél, még ha gyenge is a beszéd, mások viszont azt vallják, hogy inkább egy jó idegen, mint egy ross saját beszéd. (E kérdés tárgyalása mostani feladatunktól távol esik, nem szabad azonban annyira távol esnie, hogy rövidesen sor ne kerülhessen rá)

A következő lépés a beadott vázlatok áttanulmányozása volt. Hangsúlyozom: nem átolvasása, hanem áttanulmányozása abban az értelemben, amint előbb az ellenőrzés lehetőségéről beszéltem. Ez az egy nagy kérdés volt állandóan előttem: vajjon egyik-másik gyülekezetben csakugyan Isten Igéjét hirdetik-e? Ne vegyék rossz néven, ha inkább a hiányokkal, mint a jó oldalakkal törődtem. A beszéd negatívumát azonban mindig a hiányzó pozitívum feltáráásával mutatom be. E munkához más eszközm nem volt: a Szentírás, a Hitvallások és az a segítség, amelyet olyan-amilyen teológiai felkészültségem adott. Az már nem eszköz, hanem a munka elvégzésének kegyelemből adott lehetősége volt, hogy imádkozhattam s kérhettem *világosságot*, hogy az általatok feldolgozott textusokat megértsem és *alázatosságot*, hogy szolgálásaimat is testvérképpen érthessem meg.

Elővettem az egyik gyülekezetben elmondott prédikációk vázlatát; elővettem a Szentírást, hogy az én fülemmel halljam meg a textus üzenetét, aztán jött a másik, harmadik beszéd, sorra mind egymásután. A munka nem volt könnyű és egyáltalán nem volt olyan természetű, amit könnyelműen lehetett végezni. Ha ez a vállalkozás pusztán emberi tulbuzgóságból és nem az igehirdetésért való őszinte aggodalomból született volna, akkor minden egyes prédikációnál bánnom kellett volna, hogy miért tettem e javaslatot, amit tettem és meg kellene tagadnom a barátságot az esperes úrral, hogy sürgettem javaslatom azonnali életbeléptetését.

A munka végzése rendjén feladtam magamnak a kérdést: mit tennék, ha ennek az alapigének nyomán Isten Igéjét az árapataki gyülekezetben hirdetnem kellene? E feladat megoldásának voltak útjai: hol a helye a textusnak az illető könyv vagy levél, vagy a kijelentés összefüggésében? Vajjon a teológiailag fontos fogalmaknak mi az értelmük? El tudom-e mondani a textust saját szavaimmal? Mit akar Isten üzeni a textusban a gyülekezetnek? Vajjon mire gondol a gyülekezet, amikor a textust előtte fölolvassom? Vajjon érti-e a fogalmakat? Vajjon hol, melyik pontban fog lelkében ellen-támadást intézni az üzenettel szemben? Vajjon hogy fejezhetném ki világosan,

általuk is érthetően egy rövid tételben, vagy már a címben a textus üzenetét? Vajjon hogy tudnám a római levél kemény igéjét tejnek italává változtatni s a hegyibeszéd egyszerű igéjét vajjon hogy óvom meg attól, hogy rágós eledellé ne váljak? Vajjon hogy kezdeném a prédikációt, hogy a gyülekezet már az első mondatnál felfigyeljen az igere? Vajjon hogy tudnám a mondani-valót a textushoz való hűséggel logikai egységbe fogni? Vajjon mit mondanék befejezésül, hogy ne kelljen izzadságba keverednem és ne kelljen a gyülekezetet az „Amen“-re annyira ráéheztetnem? Olyan kérdések ezek, amelyek nélkül prédikáció nem születik. Ha mégis igen: halva!

Amikor az alapigét magam előtt tartva e kérdéseken végigküzdöttem, elolvastam a vázlatot. Nem a vázlattól, hanem Isten Igéjétől befolyásoltattam magam előre. A munkában annyira sikerült tárgyilagosnak lennem, amennyire azt nekem Isten megengedte.

Dávid Gyula.

Ifjúsági munkánk válsága.

Azok között a munkák között, amelyeket egyházunk végez az utóbbi időben, az ifjúsági munka volt az, amely a legsúlyosabb válságon ment keresztül. Sohasem is tudták ezek a munkák az eredményeknek és sikereknek olyan mértékét produkálni, mint a többiek s különösen a nőszövetséges munka, amely inkább tudott anyagilag is eredményeket elérni, de még a vasárnapi iskolai munka arányaival sem tarthatott lépést. Anélkül, hogy részletekbe nagyon belemennénk, szükségesnek tartjuk itt három dologról szólni: az ifjúsági munka jelen nehézségeinek okairól, arról, hogy miben áll ma az ifjúsági munka válsága és végül hogyan kell ehhez a válsághoz közelednünk.

1. Az ifjúság közötti munka, megindulásában teljesen személyes munka volt. Azon a gondolaton épült fel, hogy olyan lelkek, akik konferenciákon vagy bibliakörökben meglátták Isten kötelezését a maguk életére, saját maguk csatlakoznak s egyúttal alkalmat keresnek arra is, hogy másokkal ezt a kötelezést megláttassák, másoknak azt hirdessék. Ebből az eredeti elgondolásból a leányszövetségi munka még ma is sokkal többet őrizett meg, mint a fiúk közötti, holott eredetileg ez is épen olyan mély és öntudatos volt, mint az előbbi. A nehézségek most már három oldalon léptek fel. Mind a három alkalmas volt arra, hogy eltérítse a munkát eredeti elgondolásától és eredeti megbízásától. Ezekből nem szükségképpen kellett ez eltérésnek bekövetkezni, azért mondtuk, hogy alkalmas volt, mert megfelelő esetben ez az eltérés nem következett volna be. Az első ilyen alkalom a munka megszervezésével állott elő. A megszervezésre az adott esetben szükség volt, mert a már sok helyen megindult munkákat egy, vagy egy pár ember nem tudta sem lelkiileg, sem szervezetileg összetartani s szükség volt egy olyan szervezetre, amelynek kebelében az egyes csoportok öntudatosága, egymáshoz tartozásának tudata jobban kialakuljon. Volt azonban ennek egy másik következménye és ez az volt, hogy olyan új csoportok keletkeztek, amelyek nem bírván az IKE munka előbb említett szellemét s nem azon a módon alakulván ki, olyanokat foglaltak magukban, akik a munka szellemét nem ismerték s abban csupán egy keretet láttak. A külső szervezethez mindig hordoz magával ilyen kísértéseket és sokan, akkor már, amikor megalakult, félték is ettől, sajnos, ez a félelem igazolódott, az egyesületek nem tudtak élni a szervezettel. Ez a szervezet a központtal való kapcsolatot a lelki helyett inkább a közigazgatásra toltotta át, a tagok egymással való kapcsolatát meglazította, egymásra való hatását meggyengítette, a munka szellemét elsekélyesítette nagyon sok helyen, ahol sem a program, sem a vezető nem volt elég erős és öntudatos.

A második oka a jelenlegi helyzetnek a vezetők felkészültségének nagy hiányosságában s a vezetésben van. Azok között, akik a lelkesítő pályára készültek, volt egy idő, mikor az ifjúsági munka iránti érdeklődés ellanyhult, inkább más irányu érdeklődés lépett fel, mikor azok, akik a lelkesítő pályára készültek, már előbb, otthon sem voltak tagjai az ifjúsági munkának, úgy, hogy nem hoztak magukkal lelkesedést és felelősségérzetet a munka iránt. A főiskolás korban és a főiskolai hallgatók ifjúsági keresztyén egyesületében pedig megszűnt az a gondolat, amelyért pedig az egész alakult, hogy az az ifjúság között akarja szolgálni az evangéliumot, vagy ezt legalább is úgy értelmezte, hogy a kör, ahol neki szolgálnia kell: a főiskolás ifjúság. Akár-

mennyire is igaz volt az, hogy ez volt az a legközelebbi kör, ahol szolgálnia kellett, mégis megbizonyosodott annak az igazsága is, hogy ez alapján véve önzőnek nevezhető szemlélet volt s a saját kérdéseivel elfoglalt és csak a saját tagjaiért élő egyesület, mintegy ítéletképen elvesztette a távolabbi és magasabb látást, az egész ifjúság iránti felelősség tudatát. Így kerültek ki most ennek az egyesületnek kebeléből a vezetők, vagy olyanok, akik még ebben sem vettek részt, az ifjúsági munka élére a gyülekezetekben. Mivel oda nem vittek olyan munkakedvet, az ifjúság iránti lelkesedést és felelősségérzetet, a munkájukból, a legjobb akarat és becstületes törekvés mellett is, hiányzott az az erő, amelyet a munkának Isten előtti vállalása és hordozása ad. Ezért nem igyekeztek saját magukat nevelni és továbbképezni a munkában. Mivel pedig a munkának és az ifjúságnak is mindig új és új kérdései vannak, ezektől a kérdésektől elmaradtak s folytatták a munka megszokott, kítaposott és megcsontosodott eljárásait. Azt hitték, hogy a munka valami olyan, amely magától folyik, gépszerűleg, technikai eszközök birtokában s ha az adott programot el is végezték, ez az ifjúság számára csak egy gépies, vagy emberi törekvéseket eláruló igyekezet volt, nem látta meg benne az ifjúság Isten tényleges hívását.

A harmadik oka a jelen helyzetnek, a programban való változás volt. Bár a szövetség vezetősége által kiadott program mindig szem előtt tartotta a négyes program gondolatát s ebben különösen azt, hogy minden a bibliórán nyugszik s az is, amivel a biblián kívül foglalkozunk az ifjúságnál, csak annak a területnek a felmutatása, amelyen Istennek győznie kell az életünk felett, felmerültek olyan kérdések, amelyek túlnőttek az ifjúsági munka eredeti alapjain és elnyelték annak eredeti programját. Itt megint nem az volt a baj, hogy ezek a kérdések egyáltalán felmerültek, hanem az, hogy féltelték az igazi programot s azt csak egyik mellékes szempont és feladat gyanánt tüntették fel. Ilyen volt pl. az a gondolat, hogy az ifjúsági munka egyes tagozatainak feladata más gyülekezetekbe kimenni s ott is szolgálatot végezni. Ha ez a program alapján történik, nem kifogásolható s belőle csak áldás fakad. De mivel önálló programponttá nőtte ki magát, elvált attól a hivatástól, s kiszorította azt, ami tulajdonképpen az ifjúsági munkára várt. A szórakozás, ha az a négyes program egyik ága s Isten igéje alapján áll, nem kifogásolható, de azonnal kiszorította az igazi szellemet, mihelyt úgy állították be a dolgot, hogy az ifjúsági keresztyén egyesület bibliórát is tart és szórakoztató összejevetelt is rendez. Különösen látható ez pl. az ifjúság érdeklődésén a falumunka iránt, ahol a munkának az ifjúsági munka szellemétől való elszakítása, vagy annak a szellemé alá be nem iktatása következtében sok ifjú számára a falumunka az ifjúsági munka kizárólagos, vagy legfőbb ágává lett, amely mellett biblióra stb. is van.

Míndezekben a nehézségekben a leánymunka nem vett részt ebben az arányban, aminek többek között az a kedvező körülmény az oka, hogy a leánymunka vezetői a lelkiileg képzett, összetartott, a munkát nem kötelességből vagy ambícióból, hanem elhivatásból végző lelkék közül kerülnek ki. Ez nem azt jelenti, hogy a fiú munkánál ilyenek nincsenek, hanem azt, hogy közöttük ez a lelki kapcsolat nem volt meg abban a mértékben. A Szénior Ösztály volt erre alkotva, de ez is egy idő múlva úgy kiszélesítette feladatait, hogy magára az ifjúsági munka végzésére vonatkozó konkrét támogatásra nem tudott kellő mértékben állani. Ezekben a nehézségekben inkább csak jelezni akartuk, mint kimeríteni, de az alapnehézségeket ebben találhatjuk.

2. Ha most a jelen helyzetet nézzük, a következőket látjuk. Kétségtelesen észlelhetjük azt, hogy a munka hanyatlása számszerűleg nem mutatható ki. Ma több egyesület van és azoknak több tagja, mint a múlt évben. Mégis az a tény, hogy az egyesületek közül sokkal több a szervezés alatti, mint a szervezett, arra mutat, hogy a munka egységes menete megakadt.

A munka külső állapotára nézve meg kell állapítanunk, hogy azok a külső akadályok, amelyekre hivatkozni szokták, mint a munka hanyatlásának okára, valóságban nem olyan súlyosak. Ahol összejevetelek tartását a hatósági tilalom megakadályozta is, ez a tilalom csak a munka külső kereteit érintette s nem érintette s nem is akarta a munka igazi lelki alapjait és vite-

lét. Az a része a munkának, ami a tulajdonképeni ifjúsági munkát teszi, az összejövetelek nélkül is végezhető lett volna. Senki sem tiltotta meg, hogy a vezető a tagokat meglátogassa, hogy a tagokat arra neveljük, hogy egymással kapcsolatot tartsanak fenn, hogy templomba járjanak, hogy egymást segítsék stb. Mert ezek a munka igazi módjai, az összejövetelek, még a bibliórák is, csak a közösség gyakorlásának, a kérdések megbeszélésének alkalmai és módjai. Ha a vezető így összetartja azon egyesület tagjait is, ahol nyilvános összejövetelek nem tarthatók, ezzel nemcsak, hogy nem tesz a világi hatóságok intézkedései ellen, hanem egyenesen előmozdítja annak a tendenciáját, hogy nyilvános összejövetelek nélkül megadja a szükséges lelki irányítást az ifjúságnak.

Minden egyéb munka mellett még mindig fennállott és fennáll az a lehetőség, hogy az ifjúságot a templomban összegyűjtsük s akár külön ifjúsági istentiszteleteken, akár a gyülekezeti istentisztelet alkalmával külön is szóljunk hozzájuk.

Egy másik nehézsége a mai helyzetnek az, hogy olyan gyülekezetekben, ahonnan megalakult ifjúsági egyesületet nem jelentenek, a legkritikábban érkezik olyan jelentés, amely az ifjúsággal való más módszerű vagy más szervezeti munka végzéséről szólana. Ez azt jelenti, hogy ahol leányszövetség vagy ifjúsági egyesület nincs, ott az ifjúság gondozására semmi sem történik, ami nagyon súlyos helyzet, ha meggondoljuk, hogy ilyen egyesületek a gyülekezeteknek csak felében találhatók. Ezekben a helyeken tehát az ifjúság, kivéve a gyülekezeti istentiszteleteken való részvételt, semmi más munkában részt nem vesz, tehát éppen azok a kérdések, amelyek őket érdeklik, amelyekkel ők foglalkoznak, a lelkes számára ismeretlenek maradnak, nincs neki módja ahhoz, hogy azokban irányítást adjon, megismerje az ifjúság gondolkozását, közel jusson hozzá. Még kevésbé van alkalom arra, hogy a gyülekezetből elkerült ifjúságot, fiúkat és leányokat a lelkes figyelemmel kísérje, azok helyzetéről tudjon. Ebben az irányban, néhány elenyésző kísérleten kívül, alig történik valami, holott ez, éppen a nagyvárosok rontó hatására való tekintettel, nagyon szükséges volna. A leányszövetségnek a háztartási alkalmazottakkal végzett Lidia-köri munkája sok helyen nagyon áldásos eredményeket mutat fel, de viszont a fűifjúságra nézve ilyen sehol sem történik. Még kevésbé történik valami az iparos és kereskedő tanulók gondozására azokon a vallásórákon kívül, amelyeket legtöbbször a külső akadályok miatt szabálytalanul tartanak a városokban.

Súlyos a helyzete a meglevő és működő munkáknak és egyesületeknek is a programm kérdésében. Kevés olyan gyülekezet van, ahol a viszonyokra való tekintettel, a négyes programnak mind a négy ágát megtartanák és végeznék.

Az évről-évre kiadott ilyen vezérfonalak lassanként kimentek a használatból, vagy nem bizonyultak elég alkalmasoknak, azért pedig, mert a vezetők sok helyen nem használták, hanem beadták azokat az ifjúságnak. Maradt legtöbb helyen a bibliaóra. Ez nem is lenne baj, ha valóban bibliaóra lenne, amelynek a célja az, hogy az ifjúság kérdéseit a biblia alapján nézzük s az ifjúságot Isten követelésével megismertessük. De sokszor ez nem más, mint bibliamagyarázat, ahol a vezető nem az ifjúság kérdéseit világítja meg az Igével, hanem elmagyaráz egy bibliai részt, amit az ifjúság meghallgatva, hazamegy. Hogy az Isten igéjének tanulmányozására nem fordítunk elég gondot, azt mutatja a bibliaikori vezérfonalak gyér forgalma, hogy pedig az Igének az ifjúság mindennapi életébe való bevitelére nem történik elég gond s hogy az ifjúság számára nem próbáljuk mindennapi táplálékká tenni az Igét, azt a csendes órai kalauzok szomorúan csekély forgalma bizonyítja.

Az egyes gyülekezeti munkáknak a központtal való kapcsolata is meg van lazulva. Erre mutat a konferenciák tapasztalata. A konferencia két dologra való. Egyszer arra, hogy az egyesületekből jövők számára a közösség megérzésének lehetőségét, az elmélyülésre való alkalmat adják, másrészt arra, hogy az olyan helyről jövők, ahol munka nincsen, indítást kapjanak arra, hogy a maguk bizonyoságtevő életével másokat megnyerjenek a szolgálatra. Ezt akadályozza az, hogy a konferenciákra jövő ifjúság nem hoz magával ott-

honi izenetet, csak ritka esetben, tehát a konferenciának nincs meg a hátvédjé, nem kapcsolódik egy meglevő munkához, nem annak a folytatása, hanem legtöbbször tájékozatlan, előkészítetlen lelkek csodálkozó megjelenése egy nekik ismeretlen körben. Másrészt, a konferencián voltak otthon nem kapnak továbbvitelt, biztatást, munkábaállítást, hanem az a hatás, amit kapnak, elenyészik. Nincs meg a kapcsolat a főiskolás és középiskolás munka között. A főiskolásokon nem látszik, hogy egy olyan középiskolából jöttek, ahol ifjúsági munka volt, ahol abban részt vettek s amely munkát itt folytatni akarják. Egészen új kezdet nekik ez s legtöbbször ennek az itteni munkának csak a külső kereteit látják, a lelkét, a valóságos célját nem. A központtal való kapcsolat hiányának nem legutolsó oka, hogy a vezetők a központ által küldött utasításokat, körleveleket nem közlik a helyi tagokkal, nem igyekeznek a központot, mint az egyes helyi munkák vezetőjét, irányítóját s vele az egész kerületi munka szellemét megismertetni a tagokkal s így az összetartást fokozni.

3 Mit kell most ebben a helyzetben tenni? ez a harmadik kérdésünk. Isten anyaszentegyházának a munkáját Isten Lelke maga vezeti. Azt olvassuk az Isten ígéből, hogy van idő, mikor Isten nagy lendületet és gazdag haladást ad egy munkának s van olyan idő, mikor úgy tűnik fel, mintha a munka megállott volna. Bizonyos az, hogy amint az előbbi esetben nem mi, emberek vagyunk azok, akik a munkát sikerre visszük, úgy a másikban nem mi, emberek vagyunk képesek a munkát újból megindítani és azt a sikertelenség posványából s a tehetetlenség hatalmából kivenni. Ha valljuk azt, hogy Isten a maga egyháza Pásztora és Vezére, vallani kell, hogy a munka sorsa az ő kezében van. Ez a hit szabadít meg bennünket attól, hogy emberi mesterkedésekkel és igyekezettel akarjunk előmozdítani és diadalra vinni Isten ügyét. Ma ugyan megint divatba jöttek azok a kifejezések, amelyeket régen használtunk, hogy Isten országát és az egyházat építjük, terjesztjük, diadalra visszük, de ezek egy elavult felfogás kifejezései.

Amennyiben nem függ azonban tőlünk a munka sorsa, éppen annyira felelősek vagyunk azért, ha ez a munka a mi hanyagságunk és tunyaságunk miatt kárt szenved és éppen annyira kötelesek vagyunk teljes felelősséggel engedelmeskedni Isten parancsának. Az ifjúsági munka megújulása is tehát nem tőlünk függ, de a mi teljes engedelmisségünket, odaadásunkat követeli. Követel először komoly bűnbánatot, hogy meglássuk, hogy a mi bűnünk, hanyagságunk, Isten Igéjének más érdekekkel és célokkal való felcserelésében, vagy összevegyítésében való hibánk az oka annak, hogy Krisztus ügye az ifjúság között nem áll a maga hódító fenségében.

A másik dolog az, hogy vissza kell térni ahoz a gondolathoz, hogy nekünk nem az ifjúsági munkát, hanem a Krisztus ügyét kell szolgálnunk. Nem szabad engedni, hogy ez a kettő azonosuljon. A mi célunk nem az, hogy az egyesületnek sok tagja legyen, hogy az egyesület szép munkát végezzen, hogy annak összejövetelét híresek legyenek, hanem az a célunk, hogy minél több fiú és lány megismerje Isten Igéjéből Istennek hozzája szóló elutasíthatatlan követelését és igényét. Látni kell, hogy az egyesület csak eszköze ennek s csak annyiban tölti be hivatását, amennyiben tagjait Isten Igéjében neveli és vezeti. Ez a gondolat különösen fontos akkor, mikor a városi munkára gondolunk. Lehet, hogy látszólag ez megszűkíti a munkánkat, ezzel elmaradunk más, a külső sikerekre törő és azokat jobban elérni képes munkák mögött, de ez nekünk olyan feladatunk, amelyről nem mondhatunk le. A vezető is és a tagok is erre kell törekedjenek s a vezető különösen világosan lássa, hogy a munka egyedüli szempontja az, hogy a tagokat Isten Igéjében nevelje és vezesse. Olyan tagoknak kell lenniük az egyesületben, akiknek Isten Igéje komoly dolog s az az igény, amit Isten támaszt, minden igénynél előbbvaló a világon.

Ebből következik, hogy a bibliát kell odaállítani az ifjúsági munka alapjává. És pedig nem úgy, hogy a vezető elmond egy bibliamagyarázatot, hanem úgy, hogy a bialiaórán biztosítva legyen a tagok részvétele, hozzászólása s minden kérdést alázatosan az Ige tükrében tárgyaljunk meg. Igyekezni kell Isten Igéjének az ifjúság kérdéseire és az ifjúság életében felmerülő kér-

désekre való feleletet megkeresni. Ezért nemcsak az a kérdés: mi érdekli az ifjúságot, hanem az is és elsősorban az: mit mond az Ige az ifjúságnak, mert engem kell érdekelnie annak, tudnom kell azt, amit Isten nekem mondani akar. Elő kell venni a bibliaköri vezérfonalat, a legújabb január végén megjelenik s nem engedni azzal a kifogással, hogy az nehéz, pótolni más, esetlegesen és ötletszerűleg felvett anyaggal. Az új anyag könnyebb és egyszerűbb, mint a régi, azért különösen alkalmas most a használatra.

Továbbá a vezetőnek mindent meg kell tennie, hogy az Ige az ifjúságnak csakugyan életerő, mindennapi táplálék legyen. Ezért indítani kell a tagokat arra, hogy az Isten Igéjét otthon is olvassák, erre szintén megjelent a csendes órai kalauz, naptár formájában is, ezeket terjeszteniük kell és igyekezni bevinni a családokba. Bibliaórán beszélgetni kell a magános imádkozás és igeolvasás kérdéseiről, legyenek az összejövetelek alkalmával imaórák, mikor a közös imádság ereje által kapcsolódnak össze a tagok. A vezetőség foglalkozzék az ifjúság lelkével, tartson fenn összeköttetést a tagokkal, keresse az alkalmat a személyes beszélgetésre, látogassa meg őket és azok látogassák meg őt.

Végül a vezető igyekezzék terjeszteni azokat a kiadványokat, amelyek az ifjúság számára megjelennek, a lapokat, az Ifjú Erdély füzeteit s főképpen terjesszék a bibliát. Ez a munka, az írat terjesztés munkája nem valami üzleti vállalkozás miatt szükséges, de szükséges azért, mert az írójalom elválaszthatatlan kapcsolatban van magával a munkával s a munka anélkül tehetetlen. Ifjúsági munkánk leggazdagabb korszakaiban egy-egy füzet megjelenését általános érdeklődés előzte meg és általános öröm kísérte, azért, mert azok a füzetek és könyvek valóban a munkával állottak élő kapcsolatban.

Ezek azok, amelyekben át ifjúsági munkánk megújulását reményelhetjük, ha a munkát Isten kezébe letevő, azt imádságaikban hordozó vezetők csakugyan Isten Igéjének hirdetésére vállalkoznak az ifjúság számára.

I. L.

Gyülekezetem néptheológiája rendszeres adatgyűjtés alapján.

(A tud. theol. munkaközösség jövő évi tétéle.)

Az egyházkerületi Lelkészerkezetlet nov. 22-én tartott választmányi, majd közgyűlése foglalkozva a jövő évi programmal, megállapította, hogy mely kérdések azok, amelyekkel az egyházmegyei értekezleteknek szükséges a jövő esztendőben foglalkozni. Ezenkívül azonban foglalkozott azzal is, hogy a lelkipásztorok továbbképzése és önképzése ügyét szolgáló theol. tud. munkaközösségben milyen munkát lehetne végezni. Mint az már többször képezte tájékoztatás tárgyát, a theol. tud. munkaközösség azokat a lelkipásztorokat akarja egy egységes munkaközösségben tömöríteni, akik nemcsak bizonyos tanulmányozó munkát akarnak végezni, hanem tudományos kutatással s azok eredményei feldolgozásával önállóan is hozzá akarnak és tudnak járulni theol. tudományosságunk munkájához. Így ezzel együtt három alkalom van a lelkészek számára. Először az egyházmegyei értekezletek programja úgy van összeállítva, hogy a Kálvin Genfi katedrának tanulmányozása alapján az egyházmegyei értekezleteken megbeszélések folytattatnak. Ebben résztvehet mindenki, az is, akinek önálló tudományos munkásságra nincsenek igényei, mert ez a könyv a paróchiális könyvtárban megvan s a munka abban áll, hogy az értekezletek előtt a megadott szempont alatt a kate azon részét átnézi, azt a Heidelbergi Kátéval és az Institúcióval összehasonlítja. A második, ami már önálló munkát igényel, a tud. munkaközösségben való részvétel, amelynek munkájáról most lesz részletesebben szó. A harmadik a szemináriumi munka, amely olyanok számára való, akik tanulmányozni óhajtanak, de nincs idejük vagy kedvük arra, hogy ezt nagyobb arányban végezzék. Erre a szemináriumi munkára a jövő 1938 évre egy bibliai könyv tanulmányozása van felvéve és pedig az Amos próféta könyve, amellyel való foglalkozásban segítségül és vezérfonalul szolgál Hartenstein: Amos c. füzet, amely magyar fordításban is kapható (Ifjú Erdély kiadóhivatala, Cluj, Ref. Theologia.) Ennek alapján ez évben is ad esetenként erre a munkára a lapunk utasítást.

A tudományos munkaközösségben részvételre jelentkezettek hat szakcsoportba osztattak be, a bibliai tudományok, egyháztörténeti, szisztematikai, gyakorlati theologiai, filozófiai és pedagógiai szakcsoportba, amelyek számára vezetők vannak felkérve, hogy azok a csoportjukba tartozóknak utbaigazítást és segítséget nyújtsanak. Mivel ez a munka nincs kipróbálva s részben a vezetők elfoglaltsága, részben a résztvevők létszáma miatt itt a munka lassan indul, nem lehet megtenni azt, ami pedig kívánatos és helyes lenne, hogy minden szakcsoportban minden évben kitűzni egy olyan kérdést, amit a tagok előre beosztott terv szerint a saját adottságaik és rendelkezésükre álló eszközök szerint együtt oldjanak meg s az így elkészített együttes munkát összeszerkesztve, egy-egy műben minden évben megjelentessük. Ebben a jövő évben tehát egy olyan kérdést kellett keresni, amelyhez sem sok forrásmunka, amelyek sokszor nem hozzáférhetőek, nem kell, sem valami speciális tanulmány, de amely próbája legyen annak is, hogy a tagok mennyire hajlandók tényleg munkát végezni. Erre tehát legalkalmasabbnak valami olyan gyűjtő munka látszott, aminek az anyaga könnyen hozzáférhető s ami mindekit meglehetősen érdekel is.

Ezen az alapon tűzte ki a Lelkészerkezetlet választmányja a jövő esz-

tendei munkául a címül felírt tételt: Gyülekezetem népheológiája rendszeres adatgyűjtés alapján. Ez a tétel a következő szempontok alapján tűzött ki: Az itt elkészítendő munka szolgálni akarja a gyülekezet megismerését még pedig az addig legkevésbé felkutatott és legjobban elhanyagolt területen, a népheologia területén, ami hozzánk legközelebb is áll. Itt azonban nem a régi, egyszerű leírással és adatgyűjtéssel akar csak dolgozni, hanem rendszeresen, vagyis egy egységben akarja a figyelmet a népheologia egyes vonásaira és egész rendszerére is irányítani. Alkalmat akar adni rá, hogy ne csak megismerjük a nép ez irányú gondolkodását egyes esetekben, hanem egész rendszerében is. Az utasítás szerint elkészített munkákat, ha azok kellő alapossgággal és megfelelő tudományos felkészültséggel készültek vagy külön ki lehet adni, vagy ha elég változatos területekről érkeznek be, egy-egy vidék vagy nagyobb egység szerint összedolgozva lehet megjelentetni.

A munkában való részvétel segítségével közöljük azt a kérdőívet, amelyet dr. Ujszászy Kálmán: A falu című munkájában ad, az ilyen kérdések tanulmányozására vonatkozólag s utalunk dr. Illyés Endre: Az alföldi magyar ref. földművelő nép lelki világa c. művére, amelyről reméljük, hogy minden egyházmegyei könyvtár számára megszerezhető lesz. Az Ujszászy Kálmán említett munkájában a kérdőív a következő:

a) A faluközösség vallásos képzeiteinek forrása és színezői.

A hit. Mit tartanak a hitről. Mi szerintük a hit? (Csak körülírásokat kapunk: erő, bizalom stb. Válasszuk el az iskolában tanult megállapításokat az őseredetiektől, vagy figyeljük hogyan színezi a falusi ember azt, amit az iskolában tanult. Ha csak képeket, hasonlatokat tud a hitről mondani, ezeket is mind jegyezzük fel.) Honnan van a hit? Tud-e a vallásos hit emberen kívüli, transzcendens származásáról? Ha nem, hogyan magyarázza a hit jelenlétét magában? („tanultam“, „örökölttem“, „az emberrel jár“ stb.) Milyen hatást tulajdonít a hitnek (megtart, megóv a kárhóztól, üdvözít, megszabadít, irányít, összeköt Istennel, megnyugtat stb.) Események, történetek az ő vagy mások életéből, amelyek a hit ilyen hatását, illetve ezek megtapasztalását bizonyítják (pl. háborúban, betegségben stb.) Milyen intenzitású a hitük (erős vagy gyenge.) Mik ennek a jelei? Mivel magyarázható? (a falu faji stb. karakterével vagy a vallásos élet elhanyagoltságával vagy megfordítva, élénkségével.) Misztikus élményekre, elragadtatásokra hajlamosak-e? Vannak-e ennek jelei? (látomások, szektapróféták stb.)

A természet. A természet, mint a falú vallási képzeiteinek színezője. Az élő természet (a benne való élés, a vele való foglalkozás vallásos képzet-színező szerepe). A természeti csapások (áradás, jég, aszály) vallásos képzet-színező szerepe. Ezekkel kapcsolatos rendkívüli természeti tűnemények (üstökös, napfogyatkozás stb.) szerepe. Panteisztikus jelenségek a falú vallásos életében (a természet tisztelete stb.)

Az ember. Emberi tényezők szerepe a falú vallásos képzeiteinek színezésében. Általános emberi tényezők. A félelem, tisztelet, a gond, a csodálat stb. Az eszmény, az életcél, a végső magyarázó elv, az ok stb. Az élet (születés előtti, halál utáni). Az embertársak szerepe. A vallásos hősök, a szentek, a mártírok életének, a „testvér“ embernek vallásos képzetalkító szerepe. A moralizáló, fatalisztikus, misztikus, fanatikus vonások mint egy-egy faj karakteréből adódó jellegzetességek stb. Az ősvallás esetleges nyomai és ma is élő képzet-színező hatása.

b) A falú alapvető vallásos képzeiteinek rajza.

Isten. Isten lényege (lélek, szellem). A személyes Isten. Anropomorfisztikus istenfogalom nyomai, formái. Hol van Isten (mennyben, szívbén, világban stb.) Istenfogalmuk legjellegzetesebb vonásai (szerető-haragvó, gondviselő, atya, úr stb.) Milyen szerepet tulajdonítanak Istennek a mindennapi életünkben és életünkben általában.

Jézus Krisztus. Kicsoda Krisztus (Isten maga, Isten Fia, ember, isten-ember). Krisztusképzeiteik legjellegzetesebb vonásai (szűztől fogantatása, kereszthalála, feltámadása, a csodatevő, a gyógyító stb. Krisztus, Krisztus a kijelentés stb.) Kinek látják (király, úr, megváltó, barát). Vannak-e képzetek Krisztus kozmikus hatalmáról (világot megtartó, teremtő, megítélő stb.) Milyennek

képzelik a földön járt Megváltót, azaz milyen képzeitek vannak a názáreti Jézusról (termete, arca, családjához való viszonya, élete stb.) Krisztuslegendákat ismernek-e? Milyen szerepe van Jézus Krisztusnak a falú vallásos életében.

A Szentlélek. Helye a Szentháromságban. Ábrázolása. Milyen képzeitek kapcsolódnak hozzá (vigasztaló, megújító, újjászülő, közösségteremtő stb.)

A világ. Teremtése. A hat nap a teremtésben. Ha nem teremtett, hogyan keletkezett. Elmulása. A világvégéhez fűződő képzeitek. A világ értékelése (ideigvaló, örökkévaló, jó, rossz stb.) Van-e számukra ezen a világon túl egy transcendens, mennyei világ. Milyen képzeitek vannak róla (boldogság, örökélet, örökbéke stb. helye). Mit gondolnak, milyen viszonyban van a mennyei világ a mi világunkkal? Más-e az, mint ez?

Az ember. Származása. Ádám és Éva. A paradicsom. Minek tartják ezt. Hol képzelik és milyennek. Az ember rendeltetése. Jövője. Az ember mint test és lélek. Hogyan látja e kettő egymáshoz való viszonyát.

A bűn. Származása. A bűneset. A bűn és kárhozat. Az ember felette vagy alatta áll a bűnnek? (ura-e, vagy rabja?) Az eredendő bűn. A bűnösség tudatfoka a falusi embernél. A szabadulás módjai (templomozás, jócselekedetek, búcsuk, a szentekhez való folyamodás stb.) A sátán. Kicsoda. Milyen a viszonya Istenhez. A sátán és az ember. A sátán és a bűn. Népies sátán (ördög) képzetek. Krisztus szerepe a bűnös ember életében.

A halál és a halál utáni élet. Minek fogja fel a halált (az emberi élet természetes vége, mint a bűn következménye, „zsoldja” stb.) A halálhoz kapcsolódó képzetek (jó, rossz, félelmes, szükséges stb.) A halál megszemélyesítése, ábrázolása. A halálutáni élet. Megsemmisülés, örökélet vagy örökhalál. A test, a lélek sorsa a halálban. A feltámadás. Mi támad fel (test, lélek, személy stb.) A halál utáni büntetés vagy jutalmazás és a hozzá fűződő képzetek. A menyország. Hol van. Kik élnek benne. Hogyan. A pokol. Hol van, kik élnek benne és hogyan. Egyéb képzetek a halálutáni életéről (tisztítótűz, lélekvándorlás, szellemhit stb.) Vannak-e a halálutáni élettel kapcsolatos legendák, történeteik stb. Melyek ezek?

A Szentírás. Minek tartják a Szentírást. Isteni kijelentésnek, vagy csupán egy történeti könyvnek. A Szentírás mellett még hogyan jelenti ki magát Isten szerintük (a természetben, a „szívben”, Jézus Krisztusban stb.)

Ezen kérdőív szerint lehet most a gyűjtés munkáját elkezdni. Azok, akik ebben részt óhajtanak venni, további esetleg szükséges utbaigazításokat lapunk szerkesztősége utján kaphatnak.

I. L.

Gyermekmegfigyelés.

3. Az érzékszervek vizsgálata.

Az érzékszervek működése rendkívül nagy fontossággal bír a szellemi fejlődés szempontjából, mert mindenféle külső benyomást ezeken keresztül vesz tudomásul a gyermek. A nemesebb érzékszervek működésének a hiányossága rendszeren nagy szellemi visszamaradottságot okoz. Az érzékszervek csak lassan válnak működésképesé az idegrendszer fejlődésével párhuzamosan. Születéskor az agyközpontok közül csak a szaglás, ízlés és a tapintás központjának az idegei vannak bevonódva velőhüvellyel (mielin) és így csak ezek működésképesek. A többi agyközpont fokozatosan vonódik be és válik működésképesé. Közvetlenül a születés után a látás és a hallás nem működik. A fejlődés elején csak sötétebb vagy világosabb fényfoltokat lát a gyermek és csak kb. a 3 ik hónapban vannak tiszta látási képei. Személyek felismerésére csak az 5—6-ik hónapban képes. Ez természetesen nem jelent teljes kifejlődést, mert a látóképesség fokozatosan még sokat fejlődik a későbbi hónapokban is. Éppen ezért kell a látóképességet gondosan megvizsgálni, hogy megállapíthassuk, normálisan fejlődött-e, nem lépett-e fel valami rendellenesség, ami idejekorán könnyen gyógyítható, de később súlyossá, esetleg gyógyíthatatlanná válhatik s a tanulásban addig is nagy hátramaradást okoz.

Minden tanítónak meg kell vizsgálnia az iskolába lépő gyermekek látóképességét és ezt a vizsgálatot évenként meg kell ismételnie. A látóképesség vizsgálatának többféle módja van; itt az egyszerűbb, minden tanító által elvégezhető módokat közöljük.

Vannak a látóképesség vizsgálatára szolgáló ú. n. látóképességmérő táblák. Az írni-olvasni nem tudó gyermekek látásának mérésére szolgáló táblákon közismert tárgyaknak a képei vannak mindinkább kisebbedő nagyságban és ezeket kell meghatározott távolságból felismernie a gyermeknek. A táblákhoz mellékelte speciális utasítás szabja meg mindig a távolságot és azt, hogy a normális látású gyermeknek meddig kell haladnia a tárgyak felismerésében. Az írni-olvasni tudó gyermekek látásának a mérése ugyanilyen táblákon történik, de ezeken tárgyak helyett betűk vannak. Még egyszerűbb a minden tanító által könnyen használható Binet-féle módszer.

Az ehhez szükséges kellékeket mindenki könnyen elkészítheti. Az iskolába lépő, tehát még írni-olvasni nem tudó gyermekek látásának a mérése egy névjegy nagyságu kartonlapra rajzolt ábrák segítségével történik. A kartonra egy milliméter vastagságú vonallal 21 milliméter magasságú és szélességű kört, négyzetet és keresztet rajzolunk egymástól jól megkülönböztethető távolságra. Amelyik gyermek ezeket az ábrákat 7 méter távolságból felismeri, annak a látása normálisnak mondható.

Ha ilyen távolságról nem ismeri fel, akkor fokozatosan közelítjük a gyermeket a kartonhoz és a felismeréshez szükséges távolság nagyságából következtethetünk a látás rosszására. Természetes, hogy a gyenge látóképességű gyermekeket orvoshoz utaljuk, mert a baj pontos megállapítása és a gyógy mód előírása ő reá tartozik.

A látóképességre figyelemmel vagyunk a gyermekek ülésrendjének a megállapításánál is és a gyengébb szeműeket a táblához közelebb eső helyre ültetjük. A már írni és olvasni tudó gyermekek látóképességét is ugyanígy vizsgáljuk, csak az ezeknek mutatandó kartonlapokra nem ábrákat, hanem szintén egy milliméter vastagságú vonallal értelmetlen sorrendben, (R S V N I C O E M Z U A) 7 milliméter magasságú betűket rajzolunk és ezeket mutatjuk 5 méter távolságból a gyermekeknek. Amelyik három betűt felismer, az rendes látású. Akik nem ismernek fel legalább három betűt, azokat ugyanúgy járunk el, mint az előbbi esetben. A mérést azért kell minden évben megismételni, mert időközben is meggyengülhet a látóképesség. A statisztikák szomorú adatai azt bizonyítják, hogy az iskola nem fordít gondot a látás vizsgálatára s így fokozatonként rohamosan növekedik a közellátók száma. Cohn vizsgálatai a következő eredményt mutatják:

Falusi elemi iskolákban	a közellátók száma	1·4	%
Városi elemi iskolákban	"	6·72	"
Gimnázium alsó osztályaiban	"	10·3	"
Gimnázium felső osztályaiban	"	26·2	"
Egyetemeken	"	59·0	"

Ezt a nagy százalékszámot természetesen jelentős mértékben lehetne csökkenteni, ha a bajt minden gyermeknél rendszeres vizsgálatokkal idejében felfedeznék és a gyógyításra már az elején gondot fordítanak.

Külön meg kell vizsgálni a színérzékét is. Erre kétféle módszer használható a tantító. A megnevező módszer abban áll, hogy rendszeres sorozatban összeállított különböző színű papír- vagy vászondarabokat mutatunk a gyermekeknek és kérdezzük, hogy milyen színű? A vizsgálatok azt mutatják, hogy általánosságban nagyon kevés színt ismernek a gyermekek.

Az első elemi osztályosok színismerete három főszíntre korlátozódik. Általában a lányok több színt ismernek, mint a fiúk. A megnevező módszert jó kiegészíteni az u. n. takaró módszerrel,

ami abból áll, hogy mindenféle színű papír, vagy vászonból két darabkánk van és ezeket kell a gyermeknek egymásra tenni. Itt tisztán a színfelismerő képességet vizsgáljuk, míg a másik módszernél a szín nevét is tudnia kell a gyermeknek.

Gyakori eset azonban, hogy a gyermek meg tudja különböztetni a különböző színeket, de nem tudja azoknak a nevét. Természetesen ezek a módszerek alkalmasak a színvaktság megállapítására is. A vizsgálat eredményének megfelelő módon természetesen fejleszteni kell a gyermekek színérzékét.

A hallás szintén nem működik rögtön születés után. Három hónapos koráig csak bizonytalan hallóérzetei vannak a gyermeknek s csak fokozatosan fejlődik ki a hallóképesség. A hallás fontosságát beszédesen bizonyítja az a tény, hogy a siketek sokkal elmaradottabbak intelligencia tekintetében, mint a vakok. A hallás vizsgálatára egy külön eszköz szolgál, az u. n. akuszkop. Ez azonban nagyon drága és komplikált eszköz és így általánosan nem használható. Meg lehet azonban a hallást vizsgálni egyszerűbb módszerekkel is. Ilyenek pl. a diktálási módszer, mely abban áll, hogy a tanító a rendesnél halkabb, de azért még normális fülnek megfelelő, jól hallható módon és hangon könnyű szöveget diktál a gyermekeknek. Amelyik gyermek nem képes írni, felhívjuk az iskolaorvos figyelmét, aki speciális vizsgálatot végez. Lehet a kísérletet úgy is végezni, hogy a tanító erős hangon kezdi a diktálást, azután fokozatosan halkítja a hangját, míg végül egészen elhalik. Itt abból következtethetünk a hallóképességre, hogy melyik gyermek hol maradt el az írással. Meg lehet mérni a hallást egy egyszerű zsebórával is. Vesszünk egy körülbelül három méter hosszú deszkalapot. Annak egyik végére rátesszük a zsebórát, anélkül, hogy a gyermek tudna róla, a másik végére ráteszi a vizsgált tanuló az egyik fülét, míg a másikat bedugja. Azután fokozatosan közelítjük a deszkalapon az órát, mindaddig, míg meghallja a ketyegését; a gyermek füle és a zsebóra közötti távolságból következtethetünk a hallóképesség fokára. Itt természetesen pontos méreteket előre adni nem lehet, mert a normális hallás távolsága függ a deszkalap vastagságától, minőségétől stb., főleg pedig a vizsgálatnál használt óra ketyegésének az erősségétől. Ennél az eljárásnál a megmért gyermekek hallóképességének az átlagos távolságát kell kiszámítani s az ennél jelentősebben gyengébbeket speciális vizsgálatra kell utalni az iskolaorvoshoz. Természetesen a hallásvizsgálatnak ezek a módszerei csak viszonylagos eredményt adnak. Millan Chicagóban 7000 tanulót vizsgált meg és azt találta, az egyik fülükre nagyothalló gyermekek százalékszámát a következő:

6—7 év között	15%
7—8 " "	16%
8—9 " "	22%
9—10 " "	17%
10—11 " "	15%
ezen felül átlag	14%.

Természetesen jóval kisebb azoknak a száma, akik mindkét fültükre nagyot hallanak.

A bőr szintén nagyon fontos érzékszerv, mert nagyon sok benyomásról a tapintás útján veszünk tudomást. Különösen a kisebb életkorban van fontos szerepe. A bőr érzékenységét külön eszközzel, az u. n. esztéziométerrel lehet megmérni. A méréshez tudnunk kell, hogy a bőrben külön idegvégződések, u. n. nyomáspontok nem arányosan vannak elhelyezve a bőr felületén. Nagyon sűrűn vannak a nyelven és az ajkakon (körülbelül 1 mm. távolságra) és az ujjhegyen (2 mm.) legritkábban a közepén (67 mm.). Természetesen a nyomáspontok távolsága egyénekenként is mutat bizonyosfokú különbséget. Az esztéziométer ezeknek a nyomáspontoknak a kikeresésére szolgál. Az eszköz maga két csúcsban végződő nyúlványból áll, melyek egy rudacskán mozogva egymáshoz illeszthetők, vagy egymástól eltávolíthatók. A mérés úgy történik, hogy először úgy tesszük a bekötött szemű egyén bőrére, hogy a két csúcs együtt van; azután fokozatosan távolítjuk, meddig két érintést érez. A kísérletet azután fordítva is elvégezzük.

A nyomáspontokat különben ki lehet keresni egy fapálcika végébe erősített lószőrrel is.

Megvizsgálhatjuk ezen kívül a súlyérzőképességet is. Az erre szolgáló eszközt minden tanító könnyen elkészítheti. Öt kis teljesen egyforma kartondoboz (4, 2 cm) szükséges hozzá, melyekbe különböző súlyú ólomdarabokat rögzítünk: az elsőbe 3, a másodikba 6, a harmadikba 9, a negyedikbe 12, az ötödikbe 15 gramm súlyút. A vizsgált gyermeknek ezeket a dobozokat kell körülbelül fél perc alatt súly szerinti sorrendbe elhelyezni. Az elrendezés pontosságából vagy pontatlanságából következtethetünk a súlyérzőképességre.

A megállapított eredmények alapján az érzékszerveket tervszerű gyakorlás útján fejleszteni kell.

(Folytatjuk.)

Új vezérkönyv az elemi iskolában.

Most hagyta el a sajtót Palkó János nagyenyedi ref. tanítóképző intézet gyak. iskola tanítójának „Mintakönyve“, melyben a legújabb részletes tanterv utasításai alapján a III-ik és IV-ik osztály összes magyar nyelvtanát dolgozta fel mintatanítással, a legújabb pedagógiai kívánalmaknak megfelelően.

E könyv az elemi iskoláinkban nagy hiányt pótol s sok-sok segítséget, biztos irányt ad s így minden tanító kezében nélkülözhetetlen. A szerző szavaival élve: „Az igaz, hogy nagy nyomorúságban él a tanító, de el kell felejtse a szegénységet, mert a magyar nyelv csengéséről van szó. Aggodalommal, szeretettel készüljünk rá nyelvünk tanítására, nehogy a mi hibáinkon muljék, hogy a magyar nyelv csengése megrepedjék.“

E „Mintakönyv“ megrendelését minden tanító testvéremnek a legnagyobb szeretettel ajánlom. Kapható a szerzőnél. (Cím: Palkó János gyak. isk. tanító, Aiud, Bethlen-kollégium.) Ára 70 lei és a portó.

Hogy mindenki némi tájékozódást nyerjen e „Mintakönyv“ összeállításáról, az alábbiakban közlök belőle egy feldolgozott leckeanyagot.

Miféle szóval fejezzük ki a helyhatározót?

Tartalmi cél. Ragos főnév, névutós főnév, határozó szó. Mivel van kifejezve a helyhatározó?

Alaki cél. A névutós főnév helyes leírása.

I.

a) *Rendt. int.*

b) *Kapcsoló ismélés.* Isten hozott negyedik osztályosok! Sok nénit, bácsit láttok, de ti, úgy e, már hozzá vagytok szokva a sokasághoz? Szerettek e játszani? Legyetek gőzös! Indíts masinista! Szabad énekelni is! (megy a gőzös). Az ének szövegét még egyszer mondjuk el, Császár! A helyhatározónál jelentkeztek! Olvastatok e sok mesét a nyári szünetidőben? Olvassunk ma is!

c) *Példamondatok megszerkesztése.* Nyisd ki könyvedet „A jó leány“ c. olvasmányra és olvass magadban, Császár! Mit csinál Császár, Kozma? (Császár olvas.) Hol? Így diktáld a mondatot, Kovács Erzsike! Irjuk le! Olvasson Király is! Odaugom Királynak: állj ki! Amit Király csinál, diktálja Éva! Olvastunk a pad-

ban, a pad mellett. Lehelne-e olvasni egy harmadik helyen. Herczeg olvasson, ott ni! (mutatok egy távolabbi helyre). Diktálja, ahol olvas Herczeg, Szolga!

Császár a padban olvas.

Király a pad mellett olvas.

Herczeg ott olvas.

d) *A nyelvtény kiemelése.* Olvasd az első mondatot, Feri! Melyik szó jelenti benne a cselekvés helyét. (padban. Tessék pirossal aláhúzni. Ebben a mondatban: „Király a pad mellett olvas“, a cselekvés helye „pad“. De nem egyedül, mondja Császár, Szolgának. Jól hangzik így: Király a pad olvas? Igaza van Császárnak, mondja Ilus, mert a cselekvés helyét a „melletti“ szóval együtt lehet kifejezni. A harmadik mondatban azt az „ott“ szót húzza alá Palkó tanító bácsi. Milyen rövidke az a helyhatározó. Ilyen rövid az a szó is: „itt“.) Ezeket a mondatokat alaposan megfigyeltétek. Sok ügyességet árultatok el.

e) *Céltűzés.* Most azt figyeljétek meg, hogy miféle szóval van kifejezve a helyhatározó?

II.

a) *Tartalmi és alaki vizsgálat.* Olvasd az első mondatot, Éva! Melyik szó jelenti a cselekvés helyét? Melyik a tőszó? (A tőszó: pad. Az a „ban“ rag. Tessék elválasztani a ragot egy piros, függőleges vonallal.) Jó, elválasztom, de tudjátok-e, hogy ez a szó (padban) mit jelent rag nélkül? Talán cselekvést vagy névmást? (nem, nevet.) Magára főnév. És a ragjával együtt, miféle főnév (ragos főnév). Tehát, miféle főnévvel mondtuk meg ebben a mondatban a helyhatározót? Van-e szüksége a névnek ragjára? Olvasd a mondatot ragos főnévvel, majd csak főnévvel és főnév nélkül. (Császár a pad olvas. Nincs jól. Értelmetlen rag nélkül. Császár a padban olvas. Így szép. Szükséges a rag. Császár a olvas. Egészen vicces. Szükséges a helyhatározó. Most csak ragot olvassunk. Császár „ban“ jaj, be furcsaság jön ki, ha nem mondjuk ki a ragos főnevet. Tessék megengedni, hogy a második mondatot is próbáljuk meg, mint az első!) Azonnal csupán azt írjuk le, hogy miféle szóval fejeztük ki ebben a mondatban a helyhatározót? (ragos főnévvel). Most vizsgálgassátok a második mondatot! (Király a pad olvas. Ez az egy szó nem elég! Így lesz értelmes, ni: Király a pad mellett olvas.) Nem ott olvasott! Láttuk, hogy ott olvasott.) De nem hallottátok! (Olvass mégegyszer Király, de jó hangosan. Palkó tanító bácsi! Tetszik hallani és látni, hogy Király a pad mellett olvas?) Igazatok van! A tudomány előtt meg kell hajolnom! (Most csak „melletti“ szóval olvassuk. Király a mellett olvas. Most tegyünk ragot a főnévhez. Király a padban mellett olvas. Csak úgy jó, értelmes ez a mondat, ha ezzel a két szóval mondjuk meg a cselekvés helyét.) Az első mondatban megmondtátok, hogy miféle szóval fejeztétek ki a cselekvés helyét. Legyetek okosak és

mondjátok meg, hogy miféle szóval van kifejezve ebben a mondatban a helyhatározó? (Kétszavas helyhatározóval.) E kétszavas helyhatározó közül melyiknek tudjátok a nevét? (Ennek a szónak „pad” tudjuk a nevét, mert az nevet jelent. A „mellett” szónak is könnyű kitalálni a nevét, csupán azt kell tudni, hogy az a „mellett” szó a név előtt, vagy a név után áll? Tehát miféle főnévvel van kifejezve a helyhatározó? (névutós főnévvel. Irjuk le a nevét Palkó tanító bácsi.) Természetes! A nevét összeírtuk-e a raggal? A névutót is összeírtuk a főnévvel? Tehát szabad a főnevet összeírni a névutóval? Vajjon mivel van kifejezve a helyhatározó a harmadik mondatban? Ragos főnévvel? Névutós főnévvel? Látjátok, annak a szónak, amely a helyhatározót jelenti ebben a mondatban, helyhatározó szó a neve. Tehát ebben a harmadik mondatban mivel fejeztük ki a helyhatározót? Melyik az a helyhatározó szó? A helyhatározót miféle szavakkal fejezhetjük ki?

III.

a) *Összefoglalás.*

b) *Mondatds.* Tanítottam én nektek egy tornát. Azt énekelte rája: „Árnyas erdőben szeretnék élni nyáron át.” Tornásszuk el mostan is! Még egyszer elmondjuk az ének szövegét, Éva! A helyhatározónál jelentkeztek! Miféle szóval van kifejezve? Hogy lenne névutós főnévvel? Sok gyermek bántja a fát! Kitépi, letöri, megcsönkítja! Kiméld szegényt! Belehal ő is sérüléseibe! Ekkor úgy mondjuk, hogy a fa kiszáradt! Mi hasznot hajt a fa? (felsorolják). Beh szomorú lenne életünk fa nélkül! Mennyi beteg, mennyi tüdőbajos lenne közöttünk! Ültessünk fát!

c) *Kerestetés.* d) Irjátok le: „A faluban a legárvább én vagyok” című énekből a helyhatározót és utána zárójelbe, hogy miféle szóval van kifejezve a helyhatározó.

A tábla óravégi képe:

Császár a padban olvas
 Király a pad mellett olvas
 Herczeg ott olvas

padban = ragos főnév.
 pad mellett = névutós főnév.
 ott = helyhatározó szó.

Közli:

Sándor István,
 ref. ig. lév. tanító,
 egyhmegyei tanügyi előadó.

Az igehirdetés.

A tiszáninneni egyházkerületi elnökség és a sárospataki ref. theol. akadémia által 1934 szeptember 5—7. napjain rendezett lelkesül továbbképző tanfolyam előadással. Sajtó alá rendezte Dr. Mátyás Ernő. Sárospatak, 1934. 96 oldal.

Ha késve is, de fel kell hívunk lapunk hasábjain a figyelmet erre a nagyjelentőségű tanulmányorozatra, mely — mint Farkas István bevezetésül leközölt megnyitója hangsúlyozza s dr. M. E. előszava aláhuzza — egyházunk legegésőbb kérdése, az igehirdetés körül csoportosul.

Dr. Szabó Zoltán „Igehirdetésünk revíziója” c. tanulmánya első részében megállapítja a revízió szükségét és indokait: a prédikálás általános tervszerűtlenségét, eredménytelenségét és feledésbehullását emelve ki különösen. A második részben az igehirdetés revideálásának kritériumait keresi. Az igehirdetés fogalmát, annak esztétikus, praktikus és misztikus vonásain túl abban a csodában látja, melyben Isten a döntő tényező, de ugyanakkor az emberi teljesítménynek is maximuma. Kölve van: Kijelentéshez, Szentlélekhez, egyházhoz, hitvalláshoz és személyes hithez. A harmadik rész az igehirdetés gyakorlati tényezőit tárgyalja.

„Az exegézis jelentősége az igehirdetésben” címen Dr. Mátyás Ernő az Újtestamentumra, Dr. Zsiros József pedig az Ótestamentumra való különös tekintettel fejti ki az existenciális értelemben vett exegézis fontosságát. Előbbi a liberális állásponttal szemben követeli, hogy az exegéta existenciális érdeklődéssel, nyitott Én-nel forduljon az Ige felé. „Az igehirdetés Isten beszéde — hangzik alapétele —, de ugyanakkor a Krisztus keresztyén átsü-gárgző Lélek hordozása, erő árasztása, élet közlése, úgy azonban, hogy e tevékenységben benne van az ember egész mivolta. Célja az új ember és új világ.” (27. o.) Dr. Zsiros tanulmánya először is kimutatja, hogy az Ótestamentum éppugy Isten Kijelentése, mint az Új, csak az Ige megjelenési formáját tekintve beszélhetünk különbségről. A liberális és pneumatikus exegézismódok tarthatatlanságának felmutatása útján az Ige hatalmának alávetett theologiai exegézis mellett tör lándzsát.

„Igehirdetés és dogmatika” a következő tanulmány címe, Dr. Vasady Béla tollából. Bevezetésül leszögezi: „Az igehirdetés és a teológia egyaránt az Istentől motivált életből és az Istennek tetsző életért vannak.” (68. o.) Majd: Nem a theologiai tudományé, hanem az igehirdetésé az elsőség. Egyház és igehirdetés kölcsönösen feltételei egymásnak s mindkettőnek a Krisztusban magát-kijelentett Isten. Az Ige nem adat: feladat. „Az igehirdetés a gyülekezethez a közvetlen megszólítás módján intézett emberi beszéd, amely azzal az igénnyel lép fel, hogy újra meg újra előlről kezdett bizonyágtétevé tiltakozásában, illetve tiltakozó bizonyágtételében valóban a hit által felfogott amaz élő igét szölte és szólja, amelyet Isten saját üdvakarataként a bűnös (tehát önmagában meghasonlott) emberiség számára Jézus Krisztusban, mint testet-öltött igében, illetve a Szentírásban, mint írott igében, teljesen, kimerítően és elégségesen kijelentett s amelyet az ige hívő hallgatói lelkében a Szentlélek Ur Isten által belsőleg megpecsételni igért.” (70. o.) Alanya Isten, célja az eléje s döntés elé állítás. Feladat: az ebben rejlő dogmatikum kifejtése s a mult igehirdetésének hozzámérése. Azonban az Istennel való találkozás életaktusa az elsődleges, aminek másodlagos származéka csak a tan. Az igehirdetés feltétlen feltétele az élő Ige eszközi alanya csak, noha nem személytelenül az ember. Személyes megszólítás a gyülekezet minden tagjához, de nem saját nevünkben, Isten részéről s existenciális, mert a meghasonlott

emberrel szemben tiltakozva, azt döntésre szorítja. Profétai kritikai munka kell tévtanokkal és saját igehirdetésünkkel szemben. Ezért szükséges a dogmatikai tanulmányozás, legalább irreguláris dogmatikusnak kell lennie minden igehirdetőnek.

Végül „A szellem életének modern megnyilvánulásai és az igehirdetés” kérdését tárgyalja röviden Dr. Ujszászy Kálmán. Korunk minden szellemi áramlata az individualizmuszt épen most felváltó, pesszimista kollektivismusból velődik szét. Ezt a vallásban Kierkegaard látta meg legelőbb, ezért támaszkodik a krízis teológiája őreája legerősebben. Hasonlóképpen a Heidegger és Jaspers által képviselt egzisztenciális filozófia. A művészet is a kollektivum felé fordult (népzene, társadalomrajz). Az etika terén a szociális etika és a népkollektivitások előtérbe tolódása jelzik ezt. A ma igehirdetőjének e változás öntudatosítására is kell gondolnia, szükség, igény szerint kell prédikálnia. Új forma kell a prédikáció megváltozott emberi tartalmának: ezt keresni. Átsegíteni a ma emberét nagyobb rázkodtatások nélkül a változásra. Ne kicsinyeljék le ezeket az igehirdetés örök feladata és problémái mellett: a ránbiztatás nem Isten dolgát vagyunk hivatva elvégezni, a magunk idejében, mert Isten tőlünk emberektől az ő igéjének hirdetésében sem kíván soha mást vagy többet, mint a mi létünk határai között mozgó, a legnemesebb értelem-ben vett emberi dolgokat.“

H. J.

Itt az Isten köztünk.

Bibliaolvasó kalauz és leszakított tömbnaptár. Az „Ifjú Erdély” kiadása. Ára 28, illetve 48 lei.

Évekig jelent meg az „Ifjú Erdély” kiadásában egy olyan bibliaolvasó kalauz, amely a napi csendes órákban való segítségül akart szolgálni. Ez volt az első ilyen erdélyi református kiadvány és a nőszőv. és bibliaköri munkában sokan használták is. Most ugyanez, de megbővítve és két alakban jelent meg. Az év minden napjára tartalmaz bibliaolvasási leckét, magyarázatot, imádságot és éneke utalást. Könyvalakban is és díszes táblával, naptár alakjában is kapható. Az eddigi füzet inkább csak a magános áhítat számára készült, ez olyan, hogy családok is használhatják s családi istentiszteleten is alkalmas arra, hogy a bibliai rész, majd a magyarázat felolvasásával s az imádság után a jelzett énekeket a család együtt énekelhesse. Az egyes elmékedéseket, 52 hétre, 52 lelkipásztor írta, mindegyik szép, komoly munka s így ebben olyan közös s közösségében is egységes munkát végzett lelkipásztoraink seregéből 52 tag, amely igazán tiszteletreméltó s mutatja, hogy milyen dolgokban és úton kell keresni a lelkipásztorok igazi egységét és kapcsolatát. A naptár, amelyen minden napra jelölve van a nap is, minden napra eső részében leszakítható s használat után a lelkipásztor oda is adhatja a gyülekezetet valamely tagjának, aki nála jár, vagy akinél ő látogatást tesz s így értékes emléket nyer az illető is. A másutt kiadott ilyen bibliai naptárokkal szemben ennek kétségtelenül hátránya, hogy hiányzanak belőle azok a kedves, apró történetek, amelyeket olyan szívesen olvasnak el a többi naptárokból, viszont az eddig itt forgalomba kerülteknél ez a tömbnaptár sokkal olcsóbb. Kívánatos, hogy a jövőévi kiadásban igyekezzék a szerkesztőség és kiadóhivatal arra, hogy ezek az apró történetek se hiányozzanak, viszont bizonyos, hogy ez csak akkor lehetséges, ha a tömbnaptár olyan mennyiségben fog el, hogy árát a mostani szinten lehet tartani.

Úgy a könyvet, mint a naptárt, nagyon melegen ajánljuk lelkész- és tanítótestvéreink figyelmébe a saját használatbavétel mellett arra is, hogy az Isten Igéjével való naponkénti foglalkozás és házi istentiszteletek bevezetésének az egyik értékes segédeszköze.

I.

Megjelent!

Megjelent!

Az 1938. évre

A csendes óra és családi áhitat könyve

A minden napra szóló igemagyarázatokat és imádságokat református népünk minden rétege használhatja.

A 380 oldalas könyv ára izléses kiállításban 28 Lei.

Leszakithatós bibliai tömbnaptár

az 1938. évre. — A minden napra igemagyarázatot, imádságot és éneket tartalmazó tömbnaptár falra akasztható, vagy íróasztalra állítható, művészi kivitelű kemény háttalppal 48 Lei.

Kagawa

a nagy japán keresztyén. Irta: Imre Lajos. Ára 8 Lei.

Moody Dwight

Mozaikok egy világmisziionárius életéből. Irta: Dr. Horváth Jenő.
Ára 6 Lei.

A mi dalaink

ifjúsági daloskönyv második bővített kiadása. Ára 15 Lei.

Dr. Ravasz László:

Hazafelé.

Elmélkedések és imádságok nők számára. Finom indiai papíron előállítva ára: **200 Lei.**

Hit és engedelmesség

Prédikációk, beszédek, cikkek, előadások. 350 oldal. Ára 180 Lei.

DR. NAGY GÉZA:

Akik kösziklára építettek.

Ára 150 Lei.

Zengjen hálaének

A VII-ik bővített kiadás tartalmazza a régi énekeken kívül a pályadíjat nyert IKE indulót, valamint 25 újabb éneket. Ára 10 L.

Megrendelhetők az Ifjú Erdély kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

A Kiáltó Szó könyvei:

1. sz. **A mi egyházunk.** Irták: Biró Sándor, Borbáth Dániel, dr. Imre Lajos, László Dezső, dr. Tavasz Sándor és Zágony Anna. 88 oldal. Ára 18 Lei.

E könyv tartalma: I. *Amit mindenkinek tudnia kell egyházunkról.*

1. Az egyház Krisztus teste. 2. Egyházunk hitvallása. 3. Miben különbözik a mi egyházunk a többi egyházaktól. 4. Egyházunk alkotmánya. 5. Egyházunk hatóságai. 6. Egyházunk statisztikája. 7. Az ardeali református egyház kialakulása

II. *Az ardeali ref. egyház iskolái.* a) Elemi iskolák. b) Középiskolák. c) Főiskolák.

III. *Szeretetintézményeink.* 1. Diakónissza intézetünk és kórháza. 2. Árvaházunk. 3. Aggmenházaink. 4. Szeretetházaink

IV. *Egyházunk missziói munkái.* 1. Egyházunk belmissziói munkái. 2. Az IKE munkája. 3. Az ardeali ref. Leányszövetség. 4. Nőszövetségi munka. 5. A férfiszövetségekről. 6. Iratterjesztéseink. 7. Sáfársági mozgalom. 8. Egyházunk külmmissziói munkája.

V. *Egyéb egyházi munkák.* 1. Egyházunk időszaki sajtója. 2. A Károli Gáspár Társaság.

2. sz. **Egészségügyi Tanácsadó.** Az ardeali magyar nép számára. Irta: dr. Jancsó Béla. 66 oldal. Ára 10 Lei

3. sz. **Szórványainkról.** Irták: Földes Károly, Gergely Ferenc, Horváth Jenő, Kovács Pál, Sass Kálmán és Szigethy Béla. 148 oldal. Ára 28 Lei.

E könyv tartalma: 1. A szórványkérdés hunedoarai szemmel.

2. A ciucmegyei ref. diaszpóramisszióról. 3. A regáti misszió. 4. A királyhágómelléki ref. egyházkerület szórványai. 5. A mezőszéki szórványok. 6. A megoldott kérések. A nagysajói egyházmegye szórványai.

4. sz. **Két tűz között.** A református egyház a modern magyar irodalom tükrében. Irta: László Dezső. 48 oldal. Ára 14 Lei.

5. sz. **Isten Igéjének szolgálata.** Irta: Barth Károly. Fordította: Pilder Mária. Ára 10 Lei.

6. sz. **A Reformáció mint döntés.** Irta: Barth Károly. Fordította: Pilder Mária. Ára 10 Lei.

7. sz. **Isten akarata és a mi kívánságaink.** Irta: Barth Károly. Fordította: Pilder Mária. Ára 10 L.

8. sz. **A református tan, annak lényege és feladata.** Irta: Barth Károly. Fordította: M. Nagy Ottó. Ára: 18 Lei.

grendelhetők az Ifjú Erdély kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theolo